TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

VÁLOGATOTT REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

1985

Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutató Intézet

T E R M É S Z E T I E R Ő F O R R Á S O K

A TK NSIR adatbázisra épülő
VÁLLOGATOTT REFERÁTUM-GYÜJTEMÉNY

1. szám

Összeállitotta: KISSNÉ ÁROKHÁTI ZSUZSANNA
Szerkesztette: Dr. RÉTVÁRI LÁSZLÓ

Készült az MTA FKI
Rermészeti Erőforrások Koordinációs Iroda
gondozásában
Budapest, 1985 szeptember

T a r t a l o m:

ELŐSZÓ

Az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet keretében müködő Természeti Erőforrások Koordinációs Iroda /TEKI/ belső kiadványait - az intézeti Könyvtár dokumentációs tevékenységéhez kötve - uj sorozattal kivánja bőviteni. Válogatott referátum-gyüjteménye közreadásával szándéka, hogy a természeti erőforrások interdiszciplináris témakörében érdekelt irányitó szerveket, kutató és fejlesztő intézményeket - azok vezetőit - lehetőség szerint gyorsan informálja a KGST tagországokban végzett, nyiltan kezelhető tudományos kutatások fontosabb eredményeiről.

Vállalkozásunkhoz az indittatást főként az a lehetőség adta meg, hogy az Országos Müszaki Információs Központ és Könyvtár /OMIKK/ megrendelésünkre számitógépes információs rendszeréből immár két éve rendszeresen megküldi a beérkezett legfrissebb tudományos dokumentumok tájékoztató - alább ismertetett - leirását. A hozzánk érkező - más szervek által is megrendelhető - orosz nyelvü dokumentumok azonban a KGST országokon belül "nemzeti kutatások" igen széles tárházát tartalmazzák. Ezért a szelekció, a célirányos válogatás nagy körültekintést igényel, a természeti erőforrások problémakörén belüli hazai kutatási tematika ismeretét kivánja meg.

Többezer dokumentumból első, 142 referátumot tartalmazó, magyar nyelvre leforditott válogatásunk tematikailag a <u>természeti erőforrás-gazdálkodás</u> tárgykörére összpontosul. Az erőforrás-gazdálkodást preferáló szelekciónk voltaképpen több szempontból is szerencsés rendezőelvnek bizonyult. E tárgykörön belül találhattunk ugyanis legtöbb olyan kutatási jelentést, megvédett doktori, kandidátusi értekezést, könyvet, cikket stb., amelyeknek - főleg módszertani - eredményei általánosithatók, s ezáltal a hazai kutatásokban jobban fel-

használhatók. A jelen s jövő hazai kutatásai informálásra is szerencsésnek bizonyult az emlitett témakörü válogatás. "Az ország természeti erőforrásainak átfogó tudományos vizsgálata" c. országos főirány VI. ötéves tervi célkitüzései között ugyanis épp az átfogó, vagyis a természeti erőforrások azonos elvi alapokon történő számbavétele és értékelése kapott preferenciát, de ugyanigy az ez évben formálódó, véglegesitendő "A természeti erőforrások összehangolt hasznositását megalapozó kutatások" irányzat VII. ötéves tervi koncepciója is a közös módszertan/ok/ továbbfejlesztését emeli ki.

Válogatott referátum-gyüjteményünk használhatóságának nyilvánvaló korlátja, hogy válogatott. Vagyis, bármennyire is igyekeztünk az eml-itett rendezőelv szerint szelektálni, mégsem lehetünk meggyőződve arról, hogy minden esetben a leginkább használható munkákról adunk rövid hiradást. Szándékunk szerint azt viszont reméljük, hogy e gyüjteményünk is felhivja a figyelmet az OMIKK jól müködő számitógépes szolgáltatására, amely irányitószervek, kutató-fejlesztő intézmények számára mindig rendelkezésre áll adatszolgáltatásával. Néhány szót a Tudományos Kutatások Nemzetközi Specializált Rendszere /TK NSIR / céljáról, müködéséről, adatállománya hazai hasznositásáról is szólni kell.[x]

A KGST tagországokban végzett, nyiltan kezelhető tudományos kutatásokkal kapcsolatos információk kölcsönös cseréjének megszervezésére hivták életre a TK NSIR-t. A Szovjetunóban müködő automatizált információs rendszer fő célja: segitségadás a KGST tagországok tudományos és tervező intézményeinek a K+F munkákhoz, az indokolatlan párhuzamosságok kiküszöbölé-

[x] Laudancsek Györgyné: Előkészületben a TK NSIR adatbázisra épülő hazai számitógépes szolgáltatás. OMIKK Tudományos Müszaki Tájékoztatás 1983 1-2 sz. pp. 44-47

séhez, a szellemi erők és anyagi eszközök ésszerü felhasználásához.

A TK NSIR-ben a tagországok kijelölt információs intézményeiken keresztül képviseltetik magukat, Magyarország részéről ezt a szerepet az OMIKK tölti be.

Az inputot képező dokumentumok tematikailag a tudomány és technika valamennyi ágazatát felölelik. A rendszer szolgáltatásait a felhasználók orosz nyelvü másolatban az OMIKK-tól vehetik igénybe.

Az OMIKK havonta kapja meg a rendszer mágnesszalagos adatállományát, amit a megrendelőknek kéthavonta a melléklet szerinti formában küld meg. Magyarra forditott, válogatott referátum-gyüjteményünk azonositása céljából az 1983-84-ben beérkezett hét csomagot a jobb oldalon sima számmal, az azokon belüli "page" /oldal-/ számát pedig a bal oldalon zárójeles számmal tüntetjük fel.

TK NSIR információk jelmagyarázó táblázata

profil azonosítója

azonosító számok a dokumentum megrendeléséhez

a dokumentum típusa:
3 – kutatási jelentés
4 – disszertáció

a dokumentum címe eredeti és orosz nyelven

a dokumentum lelőhelye

kiadás éve

terjedelem

csoport jelzete:
1 – a dokumentum másolási költség ellenében beszerezhető
2 – a dokumentum a tároló intézmény által megállapított térítés ellenében beszerezhető

a dokumentum nyelve:
bolgár – 115
magyar – 130
mongol – 465
német – 475
lengyel – 540
román – 565
orosz – 570
szlovák – 605
cseh – 790

tartalmi kivonat (referátum)

tematikus osztályozási jelzet

```
0022                82 223                                    PAGE    29

SSZ=810255932                TIP=3                ГАР 0FF5646.

CIM     =ENTWICKLUNG VON KUNSTSTOFF-KONDENSATOREN
         PRISMATISCH.
         РАЗВИТИЕ ПРИЗМАТИЧЕСКИХ КОНДЕНСАТОРОВ С ИЗОЛЯЦИЕЙ
         ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ.

BIBL.   =ZITD.   1981   OLD=25
CSOPORT=2              NYELV   =475

REF.    =КОНДЕНСАТОРЫ С ИЗОЛЯЦИЕЙ ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ В
         ПРИЗМАТИЧЕСКОМ ИСПОЛНЕНИИ ЯВЛЯЮТСЯ
         ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННОЙ ДЕТАЛЬЮ, КОТОРАЯ СООТВЕТСТВУЕТ
         МЕЖДУНАРОДНОМУ УРОВНЮ. ВЕЛИЧИНЫ ХАРАКТЕРИСТИКИ
         СТАНДАРТИЗИРОВАНЫ В СТАНДАРТЕ ТГЛ 38158.
         ПРИМЕНЯЕТСЯ ОСНОВНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ДЛЯ КОНДЕНСАТОРОВ С
         ОЛОВЯННОЙ ФОЛЬГОЙ, КОТОРАЯ ГАРАНТИРУЕТ ВЫСОКУЮ
         РАЦИОНАЛЬНОСТЬ МЕТОДА. ОТЧЕТ ВКЛЮЧАЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ
         ДЛЯ ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННОГО ИЗГОТОВЛЕНИЯ КОНДЕНСАТОРОВ С
         УЗКИМИ ДОПУСКАМИ. СОЗДАНЫ НЕОБХОДИМЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ
         ДЛЯ СЕРИЙНОГО ВЫПУСКА.

RUBR.   =47.33 47.59
```

ÁLTALÁNOS /TERVEZÉSI, JOGI, TERMÉSZETVÉDELMI/ REFERÁTUMOK

/41/ 4
SSZ=810269830 TIP=3 NDK OFE60908
Cim: Vorshlage zur effektiven Nutzung des Reservatnetzes der DDR
Entsprachend den gesellschaftlichen Anforderungen
Javaslatok az NDK rezervátum-hálózatának hatékony hasznositására, a társadalmi követelményeknek megfelelően
Bibl.: ZIID 1981 26 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A tanulmány meghatározza az NDK természetvédelmi területeivel szembeni sokirányu társadalmi követelmények kielégitésének racionális módszerei. E területek természeti adottságainak jellemzőit mennyiségileg értékelték és adattárban rögzitették. Hasonló természeti adottságok alapján számitógépek segitségével csoportositották a rezervátumokat és egybevetették azt a más módszerekkel kapott eredményekkel. Négy katalógust állitottak össze a természetvédelmi területek értékelési kritériumainak megállapitására és ezeket gyakorlati példákon ellenőrizték. Névjegyzéket készitettek 680, potenciálisan kulturnövény célu nemesitésre érdemes, vadon növő helyi növényfajtáról. A kutatási eredmények alkalmazási szférája: állami természetvédelmi szervek, tudományos intézmények, KGST-tagállamok együttmüködő szervezetei.
Táblázat: 3. Bibl.: 23. Melléklet: 4.

/151/ 7
SSZ=810615923 TIP=3 CCC 02827024983
Cim: A Belorusz SZSZK természeti erőforrásai védelmének jogi problémái
Bibl.: IFIP AN BSZSZR 1981 18 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatási jelentés a meliorált földek racionális hasznositása és védelme, a mezőgazdasági termőterületek nem mezőgazdasági célu kivonása jogi szabályozásának tökéletesitésével továbbá a kolhozi termelés szervezésével, a munkafegyelem erősitésével összefüggő jogi szabályozás fejlesztésének kérdéseivel foglalkozik. Elméleti megalapozást nyujt a meliorált földek két csoportba - véglegesen és feltételesen meliorált földek - történő felosztásához; a meliorált földek külön alapjának létrehozásához; a meliorált földekről szóló jogszabály előkészitésének és elfogadádának szükségességéhez; a mezőgazdasági rendeltetésü földeknek a kolhozok, szovhozok és vállalatok belső gazdasági céljainak történő alárendelésével kapcsolatos, az eddiginél szigorubb jogszabályok elfogadádához.

/175/ 4
SSZ=810 631413 TIP=3 CCC 02827035891
Cim: Metodikai alaptételek a természetvédelmével és a természeti erőforrások racionális hasznositásával kapcsolatos tervek kidolgozásához
Bibl.: NIIPIN GOSZPLAN SZSZSZR /SZU Állami Tervhivatal/
1982 116 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A tanulmány megfogalmazza a természetvédelem és a természeti erőforrás-gazdálkodás tervezésének céljait és feladatait. Meghatározza a természetvédelmi terv kidolgozásának és a tervmutató-rendszer kialakitásának elveit, továbbá javaslatot tesz a megfelelő tervmutató-rendszer összetételére. Meghatározza a természetvédelmi és erőforrás-hasznositási terv kidolgozásának logikai menetét, ill. a tervkészités megszervezésével és a tervezés tökéletesitésével kapcsolatos munkák főbb szempontjait. Bemutatja a természetvédelmi terv kidolgozási folyamatának vázlatát és a tervmutatók pontositott összetételét. Tipus-ajánlatokat tesz a természetvédelmi tervezés megszervezésére és példával illusztrálja a természetvédelmi tervszámitások megszervezését a különböző természetvédelmi tevékenységfajták jegyzékének felhasználásával.
Illusztráció: 1 Táblázat: 22

/177/ 4
SSZ=810631414 TIP=3 CCC 02826035298
Cim: A Szevan-tó természeti erőforrásainak védelmét és racionális hasznositását célzó intézkedésekről
1982 80 old.
Csoport: 1 Nyelv 570

A jelentés aktuális jellemzést nyujt a Szevan-tóról, annak viz- és halkészletéről, tekintettel ama nagymértékü antropogén beavatkozás következményeire, amelyet a tó vizszintjének 18 méterrel való csökken/éséhez vezető vizelhasználás eredményezett. Az anyagban néhány előzetes ajánlás is található, amelyek bevezetésének célja a tó vizháztartásának javitása, az antropogén hatások kiküszöbölése és a Szevan-tó viz- és halkészletének ésszerübb hasznositása.

/178/ 4
SSZ=810631417 TIP=3 CCC 02822037543
Cim: Metodikai alaptételek a termőföld, a flóra és a fauna védelmének és racionális hasznositátának tervezéséhez szükséges normák és normativák meghatározásához
Bibl.: NIIPIN PRI GOSZPLAN SZSZSZR /SZU Állami Tervhivatalának Kutatóintézete/
1982 101 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A tanulmány szerzői általános alapelveket dolgoztak ki a természetvédelem és az ésszerü természeti erőforrás-gazdálkodás tervezésé-

hez szükséges norma- és normativa-rendszerre vonatkozóan. Meghatározták a környezetvédelmi norma- és normativa fogalmát, valamint azok osztályozásának egynémely elveit. Meghatározták a kiindulási norma- és normativa-rendszer összetételét és strukturáját a termőföld, a flóra és a fauna védelmével és ésszerü hasznositásával kapcsolatos ma érvényes tervezési formákba épitendő tervmutatók kiszámitásához. Metodikai alaptételeket dolgoztak ki a földek, a flóra, és a fauna védelmére és ésszerü hasznositására vonatkozó normák és normativák kialakitásának, egyeztetésének és jóváhagyásának rendjére. Jellemzték - tervezési szintek szerint - a normák és normativák közötti alapvető összefüggéseket. Javaslatokat dolgoztak ki az éves és ötéves természetvédelmi tervekbe beépülő norma- és normativa-rendszerek kialakitásával kapcsolatos munkák megszervezésére.
Illusztráció: 1. Táblázat 23.

/6/ 1
SSZ=810614112 TIP=4 CCC 04829008257
Cim: Természeti erőforrások gazdasági értékelése és a természethasználat továbbfejlesztésének problémái /a vizi erőforrások példáján/
Szerző: Simova, Olga Szergejevna
Belorusz Állami Egyetem /BGU/ 1982
Csoport: 1 148 old. Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a felszini vizi erőforrások képezik /a Belorusz Poleszje folyóinak példáján/. A kutatás célja: a természeti erőforrások gazdasági értékelése metodológiai és metodikai kérdéseinek vizsgálata a természet-igénybevétel tökéletesitése és a felvázolt metodikai tételek aprobációja céljából a Belorusz Poleszje folyóinak példáján. A fenti kérdéskör kidolgozásához a kutatók felhasználták az összehasonlitó elemzés, statisztikai, kartográfiai és gazdaság-matematikai értékelés módszereit. A természeti erőforrások földrajzi megközelitésének metodológiai alapjaként a defferenciális /renta/ elméletét fogadja el és ennek alapján konkrét módszereket javasol a vizvagyon gazdasági értékelésére. A vizi erőforrások gazdasági értékelésének javasolt metodikai megközelitését bármely vizmedence vonatkozásában lehet alkalmazni, ami elősegiti a tervezési megoldások tudományos szinvonalának emelését. A disszertációban javasolt számitási módszerek jól alkalmazhatók a regionális gazdasági fejlesztési tervek és a természetvédelmi programok kidolgozásában. Főbb kutatási eredmények és ujdonságok: a vizi erőforrások regionális gazdasági értékelésének részletes számitási képletei és vázlata /a Pripjaty-folyó medencéjének példáján/; vizgazdálkodási körzetesités a vizi erőforrások gazdasági értékelése alapján; a vizfolyások szennyezettségéből eredő gazdasági veszteség meghatározása.
Illusztráció: 6 Táblázat 11. Felhasználási forrás: 173.

ÁSVÁNYVAGYON HASZNOSITÁSÁVAL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

/134/ 7
SSZ=810606464 TIP=4 CCC 04824003249
Cim: A geológiai információ hitelességének hatása a lelőhelyek nyiltszini kitermelésének hatékonyságára
Szerző: Umanyec, Vlagyimir Nyikolajevics
Dnyepropetrovszki Bányászati Intézet /DGI/ 1982 202 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A disszertáció elénk tárja a külszini módszerrel kitermelhető sztratiform szinesfémlelőhelyek kutatásának eredményeit. Ennek keretében optimalizálták a kutatóhálózatot a lelőhelyek üzemi feltárása során, ami lehetővé lette az érctömzsök pontosabb körülhatárolását, a teljesebb és jobb minőségü kitermelést. Feltárták az érctömzsök körülhatárolásának hibaszázaléka és a kutatóhálózat sürüsége közötti összefüggéseket, a veszteségek valószinüségi értékei, az ércek elszegényedése és átminősitése, valamint a körülhatárolás pontossága közötti összefüggéseket. Felállitottak egy valószinüségi gazdasági-matematikai modellt. Az észak-angarai ércbányában bevezették a furathálózat megadott paramétereit. A kutatási eredmények alkalmazási területe: külszini módszerrel kitermelhető szinesfémlelőhelyek kutatási metodikájával kapcsolatos kérdések megoldása.
Illusztráció: 23. Táblázat: 14. Forrás: 12.

/160/ 7
SSZ=810616807 TIP=3 CCC 02829024837
Cim: Metodika kidolgozása és geofizikai kutatások végzése az elkarsztosodott zónák prognosztizálásához és térképezéséhez a Galjani mészkőlelőhelyen
1981 89 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás célja: elkarsztosodott mészkőlelőhelyek mélységi és térbeni vizsgálata az elkarsztosodott kőzetek készleteinek felmérése és térképezése a 10,20,30,40 és 50m és ennél nagyobb mélységben elhelyezkedő rétegekben. Elkészitették a porózus lerakódások térképeit, a tektonikus törések prognózisát. Az elméleti és kisérleti kutatások alapján alakitották ki a megfigyelő hálózatot. Geofizikai munkákat végeztek villamos, mágneses, gravimetriás és radiometriás módszerekkel. Elvégezték az 1979-1980. évi geofizikai adatok ujraértékelését, kézi és számitógépes módszerekkel. Ezen értékelés eredményeit furásokkal és egyéb geológiai kutatási adatokkal ellenőrizték. A kutatási eredményeket egyebek közt a Galjani mészkőlelőhelyen bányafeltárási munkálatainál alkalmazták.

/37/ 6
SSZ=810622920 TIP=3 CCC 02823030306
Cim: Matematikai azonositási módszerek alkalmazása a bauxitlelőhelyek kutatásának és feltárásának folyamatában
1982 41 old.
Csoport: 1 Nyelv:570

A kutatók azt vizsgálták, hogy miként alkalmazhatók matematikai módszerek a hasznos ásványok kutatásában és miként realizálhatók e módszerek elektronikus számitógépeken. Kétféle algoritmust állitottak fel a rétegek tanulmányozására és osztályozására a geológiai metszet litológiai felosztása során. Képletet vezettek le a hibaszóródás értékelésére a hasznos komponens tartalmának meghatározása során, amely a mintaanyag többszöri csökkenése miatt következik be.
Táblázat: 5.

/45/ 6
SSZ=810614698 TIP=4 CCC 04824000990
Cim: A földhasználat szabályozása kis kapacitásu külfejtéseken folyó bányamunkáknál
Szerző: Brilov, Dmitrij Szergejevics
Moszkvai Bányászati Intézet /MGI/ 1981 203 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Kidolgozták a kis kapacitásu külszini fejtésekkel kapcsolatos földhasználat szabályozásának módjait és szerkezetét, amelynek egyik alapja a környezeti károsodás prognosztizálása. Ez utóbbit a feltárt lelőhelyek ökológiai katasztereinek felhasználásával végzik. Olyan analitikai kifejezéseket kaptak, amelyek sokoldaluan jellemzik a földfelület károsodott területeinek változásait. Kidolgozták a külső hányók elhelyezkedésének és számának értékelési metodikáját. Meghatározták a bányamüszaki rekultiváció előtti és utáni meddőhányó-paraméterek közötti összefüggéseket, és kidolgozták e paraméterek megválasztásának gazdasági-matematikai modelljét. Összeállitottak egy instrukciót a kárdosodott fejtési területek bányamüszaki rekultivációjára.
Illusztráció: 32. Táblázat: 19. Forrás: 139.

/33/ 5
SSZ=810610706 TIP=3 CCC 02813004360
Cim: Matematikai modellek kidolgozása a bányák biztonságos munkakörülményeinek megteremtésével kapcsolatos döntések előkészitéséhez
Bibl.: VOSZTNII 1981 52 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatók megvizsgálták a bonyolult rendszerek leirására alkalmas általános matematikai modell összeállitásának, a bányászati feladatok univerzális megoldási módszerei kidolgozásának kérdéseit, továbbá nagyszabásu számitógépes programok kidolgozási technológiájával kapcsolatos problémákat. Áttekintették az egészségre ár-

talmas szennyező anyagok /por, metángáz, égéstermékek/ bányai szellőzőrendszerben való elvezetésével kapcsolatos feladatok matematikai leirásának és realizálásának lehetőségeit, figyelembe véve a müvelési területek endogén tüzveszélyességét.

/35/ 5
SSZ=810610821 TIP=3 CCC 02811014514
Cim: Komplex geológiai-geofizikai adatok geológiai interpretációjának elméleti és algoritmikus-programozási megalapozása
/Módszertani kisérletek a geológiai feltáró munkák hatékonyságának növelésére/
Bibl.: NGU 1981 133 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A tanulmány ismerteti a komplex geológiai-geofizikai adatok földtani interpretációjának automatizálásával kapcsolatos problémakör kidolgozásának általános programnyelvi, módszetani és elméleti alapjait. Elméleti megalapozást nyujt a geológiai feladatok főbb tipusainak /geológiai objektumok kijelölése, felosztása, ásványi lelőhelyek kutatása stb./ megoldásához. Bemutatja a komplex geológiai geofizikai adatok földtani interpretációjával kapcsolatos kérdéskör rendszerelemzését, amelynek keretében összefüggéseikben vizsgálhatók meg a komplex geológiai-geofizikai adatok interpretációjának összes alapvető kérdései. Az anyagban megfogalmazást nyernek az empirikus anyaggal szembeni követelmények is. Ezen kivül elemzést nyujt a komplex geológiai-geofizikai adatok földtani interpretációjához szükséges matematikai háttér kidolgozásának mai helyzetéről és távlatairól.
Illusztráció: 2. Táblázat: 4.

/43/ 4
SSZ=810800620 TIP=3 CSEH 08334817
Cim: Zasady projektovani dolu Ostravsko-Karvinského reviru ve velkych hloubkach
Az Osztrava-Karvina-i körzeti nagy mélységü bányák tervezésének elvei
Szerző: Krupa, M. és munkatársai
Bibl.: Ostravsko Karvinsky Revir, Banske Projekty, koncernova Ucelova Organizace, Ostrava, 1982 1077 old.
Csoport: 2 Nyelv: 790

A kutatási jelentés ismerteti a szénkészletek geológiai kutatási problémáinak uj megoldásait, a kitermelési kapacitás meghatározásának módjait a kitermelési térség alapján, a feltárás és bányamező-előkészités főbb koncepcióit; a kitermelés, a feltáró és fejtéselőkészitő munkálatok erősitő-védő módszereit és eljárásait a bányák szellőztetésének, az üzembiztonság és a munkahigiéné szavatolásának módjait.

/61/ 4
SSZ=810629781 TIP=4 CCC 04820016928
Cim: A Dalnyezapadnij Zsajrem /Közép-Kazahsztán/ sulypát-ólom-cinklelőhely keletkezésének geológiai feltételei
Szerző: Tkacsev, Andrej Vlagyimirovics
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/ 1982 174 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A zsajremi ércmező kutatásának célja annak megállapitása volt, hogy milyen geológiai feltételek között alakultak ki a sulypát-ólom-cinkelőfordulások a Dalnyezapadnij Zsajrem lelőhelyen. A kutatásokat a részletes térképezés, a matematikai modellezés, a szerkezeti-petrofizikai analizis módszereivel végezték, NAIRI-K, BSZM-6 elektronikus számitógépek, JXA-5 röntgenszinkép-mikroanalizátor, LMA-1 lézeres mikroanalizátor alkalmazásával. Megállapitást nyert a kupolás szerkezetek vezető szerepe a sulypát-ólom-cinktartalmu ércek lokalizálódásában a zsajremi lelőhely-csoport térségében, kimutatták az érctömzsök rejtett ásványtani-geokémiai zónabeosztásának különböző tipusait, kiszámitották a kén- és oxigénháztartás változásait az érctömzsök kialakulásának folyamatában. Az ajánlásokat a "Centrkazgeológia" egyesülés zsajremi bányászati kutató expedíciójánál fogják a gyakorlatban alkalmazni. További alkalmazási terület: ujabb kutatási területek az egyesülés keretében. Összefoglalva: megállapitották a sulypát-ólpm-cinkércesedés kutatásának uj kritériumait, gyakorlati ajánlásokat tettek a kutatómunkálatok irányára vonatkozólag.
Illusztráció: 62. Táblázat: 3. Felhasznált forrás: 111.

/69/ 4
SSZ=810629418 TIP=4 CCC 04820016222
Cim: Szénhidrogénzónák kialakulása és elhelyezkedése a devon-karbon lerakódásokban a nyizsnye-volzsszki kőolaj- és földgázhordozó rétegekben
Szerző: Nyikityina, Valentyina Ivanovna
Szaratovi Állami Egyetem /SZGU/ 1982 437 old.
Csoport: 1 nyelv: 570

A kutatás tárgyát a devon- és karbon-kori terrigén lerakódások képezték. A kutatás célja: a gáz-, kőolaj és gázkondenzátumtartalmu zónák elhelyezkedési törvényszerüségeinek vizsgálata. Modellezési módszerekkel tanulmányozták a szénhidrogén-zónák kialakulásának folyamatait. A gáz-, kőolaj- és gázkondenzátumtartalmu zónák elhelyezkedésére döntő hatással van e szénhidrogén fajták generációs övezetének helyzete, valamint a termobarikus feltételek. Értékelték a kutatófurásra előkészitett rétegek kőolaj- és gázbőségét. Feltárták a limanyi, pavlovszki, lipovszki lelőhelyeket. A kutatási eredményeket a kőolaj-geológiai körzetesitésben prognosztizált készletek kiszámitásában alkalmazzák. Két uj objektumot jelöltek ki kutató-feltáró munkák céljára.
Illusztráció: 83. Felhasznált forrás: 226.

/75/ 4
SSZ=810629272 TIP=4 CCC 04820016030
Cim: Az ércképződés fizikai-kémiai feltételeinek evolutiója Bajkálon-tul wolframit-lelőhelyein
Szerző: Bazsejev, Jevgenyij Danyilovics
SZUA TA SZT Geológiai és Geofizikai Intézete /IGIG/
1982 163 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: hidrotermális oldatok a wolfram-lelőhelyek ásvány-zárványaiban. A kutatás célja: az ásványképződés fizikai-kémiai feltételeinek, általános törvényszerüségeinek feltárása, az érc-lokalizáció fő tényezőinek meghatározása és termobaro-geokémiai kritériumok felállitása a prognosztizálás és kutatás céljából. Kutatási módszerek és berendezések: részletes geológiai és ásványtani vizsgálat az ásványok ontogeniai módszereinek alkalmazásával, az individuális zárványok lézeres szinképelemzése; termokamera, kriokamera, LMA-10 lézer-mikroanalizátor. Tanulmányozták a hidrotermális ásványkéződés dinamikáját, pontositották a hőmérsékleti határokat, kimutatták a "különleges" só-komponenseket, melyek biztositják az ércképző elemek migrációját. Meghatározták a W, Mo, Mn és Fe koncentrációját ezekben az oldatokban. Ajánlásokat dolgoztak ki az ércképződés termo-baro-geokémiai kritériumainak alkalmazására, s ezeket az ajánlásokat a "Burjat-geologija" egyesülésénél vezették be. Alkalmazási terület: geológiai termelő egyesülések, amelyek wolfram-érceket kutatnak és tárnak fel. A kutatási eredmények alapján megalapozottan itélhető meg a kvarcerek wolframos ércesedésének lehetősége. Illusztráció: 28. Táblázat: 12. Felhasznált forrás: 108.

/102/ 4
SSZ=810630852 TIP=3 CCC 02829034764
Cim: Érckészletek számbavételéhez algoritmusok és programozási háttér kidolgozása ESZ-1022 számitógépre
Bibl: KAZPTI 1982 59 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatási jelentés ismerteti a kondicionált érctelepek és ércközbetelepülések tipusfajták szerinti kiválasztásának módszerét, a foszforitérc-készletek telepenkénti és tömbönkénti számbavételének módszerét. E módszer alapján algoritmusokat és programokat állitottak össze az érckészletek kereszteződésének meghatározására és a készletek számbavételére, ESZ-1022 elektronikus számitógépekre. Az anyag tartalmazza a megoldási metodikát és algoritmusokat, továbbá a programcsomagot.
Illusztráció: 2

/107/ 4
SSZ=810630862 TIP=3 CCC 02822035212
Cim: A mágneses szuszceptibilitás anizotrópiájának hatása az elektromágneses karottázs eredményeire
Bibl: MGRI 1982 128 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés bemutatja a homogén anizotróp közegben, végteljesitményü telepekben végzett karottázs mágneses feladatainak megoldási módozatait. Ismerteti az erősen mágneses réteges közeggel körülvett furatban müködő duplaorsós kutatófuró fizikai modellezésének eredményeit. Felülvizsgálja a homogén anizotróp közeg paramétereimeghatározásának metodikáját. A javasolt metodikát a csara-tokkinszki /Jakutia/ és mihajlovszki /Kurszki Mágneses Anomális/ lelőhelyek mágneses szuszceptibilitásának vizsgálati anyagán próbálták ki.
Illusztráció: 54 Táblázat 9

/115/ 4
SSZ=810630238 TIP=3 CCC 02825038791
Cim: Számitási feladat kidolgozása szénbányák termelési kapacitása kihasználtsági szintjének meghatározására
1982 143 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Müszaki munkaprogram a bányák termelési kapacitása kihasználási szintjének meghatározásával kapcsolatos számitási feladatok megoldására az alapvető termelési adatok alapján. Ez a program tartalmazza a feladat szervezési-közgazdasági megalapozását, megoldásának algoritmusát, a megoldás információs, programozási müszaki és szervezési hátterét, az információfeldolgozás technológiáját és a gazdasági hatékonyság értékelését. A programot ESZ-tipusu számitógépre állitották össze.
Kötetszám: 6. Illusztráció: 6. Táblázat 2.

/218/ 4
SSZ=810632474 TIP=3 CCC 02824006707
Cim: Metodika kidolgozása gázmentesitő rendszerek paramétereinek automatizált elemzésére és kiválasztására
Bibl: DGI 1981 165 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

Kidolgozták a gázmentesitő rendszerek matematikai modelljét és e rendszerek üzemeltetési rendjének számitási módszerét. Algoritmusokat és programokat állitottak össze a fenti módszert realizáló elektronikus számitógépekre. A FORTRAN-4 nyelven irt program rendeltetése a gázmentesitési rendszer kiszámitása és kiválasztása haváriás körülmények között /földtani tüzvész likvidálása/, de felhasználható a normális üzemeltetési feltételek között müködő gázmentesitő rendszerek elemzésére is.
Illusztráció: 10. Táblázat: 31.

/196/ 4
SSZ=810633170 TIP=4 CCC 04820019159
Cim: A nyugat-szibériai krasznolenyinszki nyereg kőolaj- és földgáztartalmának történeti-geológiai megalapozása
Szerző: Taldikin, Vlagyimir Alekszandrovics
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/ 1982 170old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a nyugat-szibériai krasznolenyinszki kőolaj- és földgázhordozó körzet összletének alsó- és közép-jura-kori lerakódásai. A munka célja: uj perspektivikus körzetek felkutatása szénhidrogén-lelőhelyek feltárása céljából a jura-kori üledékképződés körülményeinek történeti-genetikai rekonstruálása alapján. A szerző elemezte a geológiai, geofizikai, geokémiai és egyéb kutatási anyagokat, a furólyukvizsgálatok eredményeit stb. Összeállitotta a kőolaj- és földgázhordozó rétegek távlati térképét. Fetárta a szerkezet-litológiai tipusu lerakódások kialakulásának és térbeni elterjedésének genetikai sajátosságait a krasznolenyinszki nyereg határain belül. A kutatási eredmények alaklmazási területe: geológia, kőolaj- és gázlelőhelyek kutatása és feltárása. A kutatás eredményeképpen kiszélesedett a szénhidrogéntartalmu kőzetek elterjedési övezete a krasznolenyinszki körzet területén, ami lehetővé tette a geológiai kőolajkészletek jelentős növelését.
Illusztráció: 38. Táblázat: 10. Forrás: 122.

/225/ 4
SSZ=810632215 TIP=3 CCC 02825030430
Cim: Geológiai kutatócsoportok racionális termelési szerkezetének számitógépes kialakitása
Bibl: NGU 1982 46 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatók gazdasági-matematikai modell segitségével tanulmányozták a geológiai kutatócsoport szervezéti felépitésének hatását a munka hatékonyságára. A szervezeti strukturát két alrendszer kapacitásának aránya jellemzi: egyik a termelési alrendszer, amely a furóbrigádokat foglalja magában, a másik pedig a kiszolgáló szféra /furóberendezések karbantartása, anyag- és szállitóeszköz-ellátás stb./. A modell felépitésének alapját a szabályoztható folyamatok elmélete képezi. Kedvező körülmények bizonyult a jó statisztikai bázis, amely információt szolgáltat a furóberendezések állásidejének okairól és időtartamáról is. A modell jól alkalmazható a termelési strukturák modellezésére nemcsak a geológia területén, de más iparágakban is.
Illusztráció: 7. Táblázat: 3.

/234/ 4
SSZ=810634065 TIP=4 CCC 04820012823
Cim: Kutató mélyfurás optimalizálására technológiai algoritmusok kidolgozása és vizsgálata
Szerző: Ajzuppe, Elmir Apoloszovics
Moszkva Geológiai Kutató Intézet /MGRI/
1982 185 old.
CSoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a furási folyamat paramétereinek hatása a furó menetsebességre és az operativ furásirányitás módszerei. A munka célja: a kutatófurás hatékony munkarendjének automatizált kialakitására algoritmus kidolgozása. Kutatási módszerek: a furási folyamat matematikai modellezése, matematikai analizis, valószinüségelmélet, "Rjad"-tipusu számitógépek dinamikus programozása. Az anyagban megtalálható a furóvésőre eső terhelés függvényének levezetése, az exponenciális részlegeken való áthaladás sebessége változásainak lei rása, az exponens meghatározásának metodikája a furás matematikai modellje és az irányitási kritériumok viszonylagos hatékonyságának vizsgálata. A furó-robotot 1979 óta hasznnálják az "Uzbeknyeftyegazgeologija" egyesülésnél, s folyik a sorozatgyártás előkészitése. A furási sebesség 40 %-kal nőtt, a furási költség 9 %-kal csökkent. A kutatási eredmények alkalmazási területe: gömbvégü fogasvésővel történő kutató és üzemeltetési furások. Az anyag tartalmazza a furási folyamat optimális vezérlésének algoritmusát, az "Uzbekisztán-2" furó-robot leirását.
Illusztráció: 32.Táblázat: 19. Forrás: 124.

/327/ 4
SSZ=810635015 TIP=4 CCC 04830001617
Cim: Kőolaj- és gázkutak neutron-karottázsa során a gyenge anomáliák kimutatására szolgáló módszerek kutatása és kidolgozása
Szerző: Mahmutov, Szabit Manszurovics
Nukleáris Geofizikai és Geokémiai Kutató Intézet
/VNIIJAGG/ 1982 154 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás során a Szovjetunió kőolaj-földgáz- és gázsüritmény- lelőhelyeinek produktiv telepeit vizsgálták. A kutatás célja: a kőolaj- és gázkutak neutron-karottázsának hatékonyabbá tétele a használható jelzés intenzitásának a müszeres eredetü és fluktuációs zavarok mértékével való összehasonlitásának feltételei között. Kutatási módszerek és müszerek: matematikai modellezés, a neutron-karottázs adatainak számitógépes feldolgozása. Először vizsgálták meg részletesen a neutron-karottázsnál előforduló zavarok statisztikai eloszlását és megállapitották a normális törvényszerüségtől való jelentős eltérést; eljárást dolgoztak ki a telephelyi kontaktusok felületi elhelyezkedésének megállapitására a hasznos effektusoknak

a zavarszintet meg nem haladó nagysága esetén. A neutron-karottázs gyenge anomáliái kijelölésének metodikáját alkalmazzák a "Zapszibnyeftyegeofizika" trösztnél, eddig 500 ezer rubel megtakaritást érve el. A kutatási eredmények alkalmezási területe: kőolaj- és gázkutak neutron-karottázsa. A metodika bevezetésének köszönhetően növekszik a neutron-karottázs alapján kapott geológiai-feltáró eredmények hitelessége.
Illusztráció: 37. Táblázat: 1. Forrás: 105.

/351/ 4
SSZ=810634217 TIP=4 CCC 04820016886
Cim: Felületaktiv és sürito hatóanyag-oldatokkal történő kőolajkiszoritás folyamatainak matematikai modellezése
Szerző: Tokareva, Natalja Alekszejevna
Moszkvai Allami Egyetem /MGU/ 1982 172 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás során a teleprétegre gyakorolt fizikai-kémiai hatás folyamatait vizsgálták. A kutatás célja: a polimerek, bázisok stb. oldataival történő olajkiszoritás folyamatainak matematikai modellezése és e folyamatok vizsgálata homogén és rétegződött telepben. Két- és háromfázisu filtráció egyenleteinek alapján uj számjegyes megoldásokat dolgoztak ki az aktiv vegyületekkel történő olajkiszoritás feladataira. A kutatás során kidolgozott programokat felhasználják a tervezési metodikák, technológiai sémák kidolgozásánál. További alkalmazási terület: kőolajipari tervező intézetek. Komplex programokat készitettek BESZM-6 számitógépre, amelyek lehetővé teszik a technológiai mutatók kiszámitását a fizikai-kémiai ráhatással történő olajlelőhely-kiaknázás során.
Illusztráció: 4. Forrás: 135.

/20/ 3
SSZ=810639197 TIP=3 CCC 02822055102
Cim: A bányakapacitás optimális tartalékolási módszereinek kidolgozása, az alapinformációkhoz viszonyitott eltérések figyelembe vételével
Bibl: LGI 1980 44 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A cimben jelzett kutatási jelentés ismerteti a Donyec-medence kedvezőtlen adottságu és uj bányái széntartalék-elemzésének eredményeit, bemutatva azokat az alrendszereket és tényezőket, amelyek meghatározzák a bányák termelési kapacitását és a nem megfelelő áteresztő képesség okait. A szerzők statisztikai értékelést készitettek a meghatározó jelentőségü geológiai tényezők prognózisához képest mutatkozó eltérésekről a Donyec-medence donyecki-makejevkai és krasznoarmejszki körzeteire vonatkozóan.
Illusztráció: 1. Táblázat: 9.

/2/ 3
SSZ=810607942 TIP=4 CCC 04826003463
Cim: Endogén ércesedés geokémiai kutatásának módszertani alapjai /a Bolgár Népköztársaság területének példáján/
Szerző: Panajotov, Anatolij Ilijev
Ritka elemek ásványtani, geokémiai és kristálykémiai Kutatóintézete /IMGRE/ 1982 194 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: Bulgária érclelőhelyei. Célja: a geokémiai kutatások metodikájának továbbfejlesztése és a geológiai kutatófelmérő munkálatok minőségének javitása érdekében. A kutatás folyamán alkalmazott módszerek és eszközök: geológiai-geokémiai térképezés és a kőzetek geokémiai analizise, a kőzetek szinkép- és vegyelemzése; PGS-2 IBM-370 spektrográf. A hidrotermális előfordulások tanulmányozása alapján a szerző kidolgozta a rejtett és gyengén erodált érctömzsök és lelőhelyek kutatásának és értékelésének metodikáját. A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásának hatékonyságát bizonyitja a rejtett ércesedésü, perspektivikus uj területek feltárása. A kutatás eredményeit a BNK Geológiai Bizottsága javasolta gyakorlati alkalmazásra, s ennek köszönhetően már több mint 40 uj geokémiai sávot, anomáliát fedeztek fel, amelyek a későbbiekben, mint szines- és ritkafémek lelőhelyei jöhetbek számitásba. A szerző metodikai ajánlásokat dolgozott ki a geokémiai kutató munkálatok elvégzésére.
Illusztráció: 44. Táblázat: 21. Felhasznált forrás 8.

/39/ 3
SSZ=810629760 TIP=4 CCC 04820016882
Cim: Szénbányák müszaki-energetikai szolgálata irányitásának szervezési strukturája és annak tökéletesitése
Szerző: Jakubszon, Grigorij Giljevics
Moszkvai Bányászati Főiskola /MGI/ 1982 147 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A bányamüszaki karbantartási és javitó szolgálat irányitási rendszerével kapcsolatos kutatás célja az volt, hogy meghatározzák az irányitás racionális strukturájának kialakitásához szükséges felfeltételeket. A racionális irányitási strukturának biztositania kell a bánya-felszerelések müszaki karbantartásának lehető legnagyobb hatékonyságát, a gépek és berendezések zökkenőmentes, nagy teljesitményü üzemeltetését. Alkalmazott kuatási módszerek: logikai tervezés, matematikai modellezés, szervezéstudományi kisérletek, szakrétői értékelések, matematikai statisztika stb. A szerző feltárta a termelésfejlesztéssel kapcsolatosan a bányák termelési strukturájában és a bányamüszaki szolgálat irányitási strukturájában bekövetkező változások uj törvényszerüségeit, amelyek lehetővé teszik a jelzett irányitási struktura optimalizálását. A bányamüszaki karbantartási szolgálat irányitásának uj szervezési strukturáját parancsban hagyta jóvá a SZU Szénbányászati Minisztériuma, továbbá évi 236,6 ezer rubel értékü gazdasági hatékonysággal

alkalmazták a "Donyeckugol" Oktyabrszkaja bányában, valamint a "Karagandaugol" Lenin bányában. A kutatási eredmények széles körü alkalmazást nyerhetnek a SZU Szénbányászati Minisztériumának többi szénbányájában és az ágazat egyéb vállalatainál. A szénbányák energetikai-müszaki szolgálata irányitásának szervezési strukturájára a disszertációban kidogozott modell lehetővé teszi a konkrét termelési sajátosságok figyelembe vételét és felhasználható a bányák, szénbányászati vállalatok egyéb funkcionális szolgálatainak hatékonyabb irányitására is.
Illusztárció: 28. Táblázat: 18. Felhasznált forrás: 102.

/45/ 3
SSZ=810629850 TIP=4 CCC 04820017091
Cim: Szénbányák és szénkülfejtések gazdasági tevékenysége értékelési lési módszereinek továbbfejlesztése az egyesülésen belüli gazdasági önelszámolás rendszerében
Szerző: Filjand, Rafael Jakovlevics
Szénbányászati Gazdaságtani és Tudományos-müszaki Információs Központi Tudományos Kutató Intézet /CNIEIUGOL/ 1982 192 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A vizsgálat tárgyát a SZU Szénbányászati Minisztériumának alárendelt bányák és külfejtések képezték. A kutatás célja: a bányák, külfejtések - a szénkitermelési egyesülések termelési egységei - önelszámolásos tevékenysége eredményeinek értékelésére szolgáló metodika tudományos megalapozása és kidolgozása. Kutatási módszerek: rendszerelemzés, faktoranalizis integrált módszere stb. A szerzőnek elsőként sikerült tudományosan megalapoznia a bányák és szénkülfejtések eszköztakarékossági értékelési metodikáját, uj összefüggéseket tárt fel az önköltségi mutatók, a szénárak és a termelési eredmények között a veszteséges bányák /külfejtések/ vonatkozásában. A gyakorlati hasznositás tárgyát képező "Metodikai ajánlások az önelszámolás megszervezésére a SZU Szénbányászati Minisztériumának szénkitermelési egyesüléseinél" cimü anyagot a Minisztérium jóváhagyta. A bevezetés hatékonyságának mértéke: a gazdasgái irányitás szférájában a SZU Szénbányászati Minisztériuma hatáskörében 101, 8 ezer rubel/év, a termelési szférában az "Intaugol keretében évi 40 ezer rubel. A fent ismertetett kutatási eredmények jól alkalmazhatók a gazdasági önelszámolás megszervezésében a szénkitermelési egyesüléseknél.
Illusztráció: 5. Táblázat: 18.

/62/ 3
SSZ=810631033 TIP=3 CCC 02824038036
Cim: Szénkészletek automatizált számbavétele és bányászati geológiai feltételek prognózisa az Ekibasztuzi és Karagandai-medence széntelepeinek kitermelése során
Bibl: KPTI 1981 60 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A cimben jelzett kutatási jelentés ismerteti a geológiai kutatási adatok feldolgozásának algoritmusait. Az adattárolás céljára automatizált adatbázist létesitettek. A geológiai kutatási és geofizikai adatok regressziós elemzése lehetővé tette azok összefüggéseinek matematikai leirását. Az elemzéshez a Karagandai-medencére vonatkozó mintegy 7000 megfigyelés adatait használták fel. Regressziós egyenleteket kaptak, amelyek a bányakőzetek nedvességtartalmát, tömörségét, porózusságát, az összenyomással és tágulással szembeni ideiglenes ellenállását összefüggésbe hozzák a geofizikai mérések eredményeivel. Az igy kapott regressziós egyenleteket egybevetették a legalaposabban vizsgált hét akna-furat kiválasztott kontrolladataival. Az egybevetés eredményei az értékek megfelelő egybeesését mutatták. A kapott egyenletek alapján számitották ki 14 széntelep fedő- és feků-paramétereit a Toparszkaja, a Tentekszkaja és más bányák területén.
Táblázat: 27.

/83/ 3
SSZ=810631696 TIP=4 CCC 04820017433
Cim: Kőolaj- és földgáz-gravimetriai munkálatok metodikájának tökéletesitése a szaratovi Volga-mellék viszonyai között
Szerző: Bikov, Makszim, Abramovics
Geofizikai Kutatási Módszerek Országos Kutatóintézete /VNIIGEOFIZIKA/ 1982 160 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a terepen végzett gravimetriai mérések képezték. Kutatási módszerek: potenciál-elmélet, információ-elmélet, matematikai analizis, lineáris algebra, matematikai statisztika, optimalizációs módszerek; kisérlet-tervezés és -kidolgozás, modellkutatási módszerek; számitógépes programozás; felsőbb geodézia; kőolaj- és gázgeológia. A kutató tanulmányozta a számitógép alkalmazásának hatását a gravimetriai munkálatok egész komplexumára nézve, a gravimetriai anyagok feldolgozása kulcsfontosságu stádiumainak uj megközelitését javasolja. Az uj módszereket a "Szaratovnyefttyegeofizika", a "Mangislaknyeftyegeofizika, a "Pemnyeftyegeofizika" trösztöknél alkalmazzák. Egy tétel költsége 175 000 rubellel csökkent. Alkalmazási terület: a SZU és a szövetségi köztársaságok geológiai és kőolajipari minisztériumainak alárendelt, gravimetriaia munkálatokat folytató szervezetek.
Illusztráció: 40. Táblázat: 15. Felhasznált forrás: 154

/85/ 3
SSZ=810631522 TIP=4 CCC 04820016829
Cim: Bonyolult szerkezetü többkomponensü érclelőhelyek kitermelésénél az optimális évi fejtési határ számitási módszerének kidolgozása
Szerző: Kornyilkov, Szergej Viktorovics
SZUTA Természeti Kincsek Komplex Hasznoistási Problémáinak Intézete 1982 182 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutató a nagy- és középkapacitásu külfejtéseket tette vizsgálata tárgyává és célul tüzte ki a külszini fejtések szakaszos tervezési metodikájának továbbfejlesztését. Kutatási módszerek: elméleti kutatások összegezése és elemzése, matematikai statisztika módszerei, korrelációs analizis, modellezés módszerei. Gráf-elmélet, számitógépes matematikai programozás stb. Az anyag ismerteti a bányamunkálatok modellezésének metodikáját az évi fejtési határok optimalizálásával, megvizsgálja a főbb naturális és érték-mutatók hibaszázalékát. A javasolt program a Norilszki Bányászati és Kohászati Kombinátban nyert kiréleti bevezetést, 122,64 ezer rubel megtakaritást eredményezve. A kutatási eredmények alkalmazási területe: külszini kitermelést folytató vállalatok, valamint tervező intézetek. A kutatás eredménye egy olyan, optimális fejtéshatár-számitási módszer, amely különböző kitermelési feltételek között alkalmazható.
Illusztárció: 28. Táblázat: 19. Felhasznált forrás: 98

/106/ 3
SSZ=810632217 TIP=3 CCC 02824030467
Cim: Gazdasági-matematikai modellek kidolgozása a földgázipar fejlesztésének prognosztizálására, az ágazatközi és régióközi kapcsolatok figyelembe vételével
Bibl: NGU 1982 98 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatási anyag retrospektiv elemzést nyujt a földgázipar - mint az ország üzemanyag-energetikai bázisának vezető alágazata - fejlődéséről. Részletesen tárgyalja a prognosztizálási technika megodológiai alapjait, a prognózisok osztályozásával. Uj prognosztizálási metodikát javasol és prognosztizálja a földgázipari alágazat fejlődését. Áttekintést nyujt a földgázipar és a kapcsolódó népgazdasági ágazatok összefüggéseiről.
Illusztráció: 3. Táblázat 17.

/142/ 3
SSZ=810635424 TIP=4 CCC 05830000107
Cim: Gázömlésveszélyes széntelepek hidraulikus széttagolásának módszerei
Szerző: Jarunyin, Szergej Alekszandrovics
Moszkvai Bányászati Kutatóintézet /MGI/
1982 446 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A gázömlésveszélyes széntelepek kutatásának célja: a szénrétegek hidraulikus szétdarabolására olyan módszer kidolgozása és gyakorlati bevezetése, amely - racionális technológiai megoldásokkal párositva - lehetővé teszi a kitermelés hatékonyságának és ózembiztonságának elérését. Az elméleti és laboratóriumi kutatás során igénybe vett módszerek: zárt közegek mechanikája, földalatti hidraulika, törés-elmélet kutatási módszerei: naturális vizsgálatok sériagyártásu müszerek alkalmazásával az erőátviteli és gázdinamikai jellemzők mérésével kapcsolatosan. Első izben sikerült elméletileg megalapozni a gázömlésveszélyes rétegek sajátosságainak és állapotának regionális módszerekkel és technológiai eszközökkel történő szabályozását. A kutatás eredményeit összefoglaló normativ dokumentumokat jóváhagyta a SZU Szénbányászati Minisztériuma és a SZU Állami Bányászati Müszaki Felügyelősége. A gyakorlati alkalmazás hatékonysága: 560 ezer rubel. Alkalmazási terület: a SZU Szénbányászati Minisztériuma és az USZSZK Szénbányászati Minisztériuma termelési egyesüléseinek gázömlésveszélyes telepeket lemüvelő bányái. A gázömlésveszéllyel szembeni védekezés uj regionális módszere magában foglalja a technológiai beavatkozás, müvelés alá vétel,és üzemeltetés, valamint a hatékonyság ellenőrzés módjait. Ez a módszer egyedülállónak tekinthető a nemzetközi gyakorlatban.
Illusztráció: 54. Táblázat: 69. Felhasznált forrás: 219.

/197/ 3
SSZ=810634273 TIP=4 CCC 04820017805
Cim: Az Elő-Kárpátok-i hajlat belső szerekezete és kőolaj-gázelőforudlásai kialakulásának sajátosságai
Szerző: Korgyijak, Julian Jevsztahovics
Ivano-Frankovszki Kőolaj és Földgázkutató Intézet
/IFING/ 1982 199 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A Kkutatás tárgya az Elő-Kárpátok-i hajlat belső övezetének gaológiai szerkezete és kőolaj-földgázhordozó rétegei. A kutatás célkitüzése: a kőolaj-, kőolaj-földgáz és gázkondenzátum-előfordulások mélységi szerekzete sajátosságainak és kialakulási feltételeinek meghatározása, a kőolaj- és földgáz-kutatások perspekticikus irányainak megalapozása. A kutatás során lalkalmazást nyertek az anyagok litofaciális, strukturális és paleotektonikai nanalizisének módszerei; laboratóriumi petrografikai, kémiai petrofizikai és egyéb vizsgálatokat végeztek, részletesen kidolgozták a régió mélységi szerkezetét, feltárták kialakulásának és fejlődésének sajátosságait;

kijelölték a marginális mélységi törési hely zónáját és kimutatták kapcsolatát a tektonodinamikai rendszerrel és a hidrodinamikai folyamatokkal; kidolgozták a régió tektonohidrodinamikai rendszerének modelljét és a kőolaj-földgáz előforudlások keletkezésének elvi sémáját. A 6-8 km mélységü mélyfurások előkészitésére vonatkozó ajánlásokat figyelembe veszik a geológiai feltáró munkálatok tervezésénél az Ukrnyefty termelési egyesülés és az USZSZK Geológiai Minisztériuma vállalatainál az 1984-1985-ös évek és a XII. ötéves tervidőszak folyamán. Az ajánlások gyakorlati bevezetése csökkenti az inproduktiv munkák volumenét és a kőolaj-földgáz előfordulások kutatásának költségeit. A kutatási eredmények alkalmazási területe: kőolaj- és földgázelőfordulások kutató-feltáró munkálatainak tervezése, a kőolaj és a földgáz prognosztizált készleteinek számbavétele. A kutatási anyag ujszerüen értelmezi a kőolaj-földgáz előfordulások kialakulásának sajátosságait, lehetővé téve a kutató munkálatok távlati volumenének jelentős kibővitését az Elő-Kárpátok-i hajlta belső zónájában.
Illusztráció 13. Táblázat: 3. Felhasznált forrás: 247.

/55/ 2
SSZ=810617443 TIP=3 CCC 02823015780
Cim: Üzemvezérlési objektum információs modelljének kidolgozása a geofizikai masszivumok adatbázisának létrehozása céljából
1982 39 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés bemutatja a geológiai-geofizikai masszivumok adatbázisának létrehozását célzó információs modellt. A kutatás két fő szakaszra bontható: a logikai adatbázis felépitése, a küldönböző adattipusok közötti összefüggések feltárása és a fizikai adatabázis felépitése. Az üzemvezérlési objektumra vonatkozó összes információt feltételesen furókutanként állandó és változó információkra osztották fel.

/64/ 2
SSZ=810617362 TIP=4 CCC 04829009616
Cim: Mikroorganizmusok kölcsönhatása a cianobaktérium - kőolajoxidáló baktérium társulásban, olajszennyeződés esetén
Szerző: Linykova, Marina Alekszejevna
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1982 154 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: mikrobaktériumok csoportjába tartozó kőolajoxidáló baktériumok és fototróf cianobaktériumok. Célja: a cianobaktériumok - kőolajoxidáló baktériumok modelltársulásának a különböző trofikus szintü organizmusok közötti kölcsönhatások tanulmányozása. Kutatási módszerek: a különböző kutlurák azonositása fiziológiai-biokémiai módszerekkel, lipoid- és viasz-kromatográfia, a maradék összes szénhidrogénmennyiség extrahálása és mérése OIL-102 müszerrel, lumineszcenciás mikroszkópia, a lassitott fluoreszcencia szintjének mérése. A szerző tanulmányozta a kőolajoxidáló

baktériumok és a fototróf mikroorganizmusok közötti kölcsönhatásokat. A mikrobaktériumok jelenléte megnöveli a cianobaktériumok életképességét olajszennyeződési körülmények között, azok pedig elősegitik a kőolajtermékek biodegradációjának folyamatát. A kutatás eredményeinek alkalmazási területe: a vizek megtisztitása a kőolajszennyeződésektől és az ökológiai következmények prognosztizálása a természetes biocönózisok vonatkozásában. A különböző trofikus szintü organizmusok közötti társulás jó modellként szolgál a vizszennyezettség következményeinek tanulmányozásához és prognosztizálásához. Illusztráció: 34. Táblázat: 12. Forrás: 205

/88/ 2
SSZ=810618650 TIP=3 CCC 02822008035
Cim: Szénmezők földalatti szeizmikus módszerekkel történő továbbkutatása a Kuznyec-medence hat körzetében
Bibl: KUZPI 1981 97 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Statisztika módszerek és a hiba-elmélet alkalmazása a szeizmikus prognózisok eredményeinek és a bányamüvelési anyagok adatainak egybevetése során lehetővé tette az ilyen prognózisok pontosságának felbecslését és a pontosságot befolyásoló okok megállapitását. Mennyiségileg értékeltek egész sor tényezőt, és megtalálták e tényezők hatása és a prognózisok pontossága közötti összefüggéseket. Meghatározták a geológiai viszonyok hatását a hullám-mező spektrális jellemzőire. Programokat doltoztak ki a szeizmogrammok számszerü feldolgozására. Felmérték annak lehetőségeit, miként lehetne növelni a szeizmikus prognózisok pontosságát, valamint a kapott anyagok értelmezésének pontosságát. Elkészitették és egy kisebb anyagon kipróbálták a szeizmogrammok számjegy-szürési programjait. Illusztráció: 55.

/90/ 2
SSZ=810618651 TIP=3 CCC 02829003327
Cim: Robbanásos meteorit kráterek diagnosztikája, geológiai felépitése, petrológiája és a hasznos ásványok képződésével való kapcsolatának prognózisa
Bibl: IGN AN USZSZK /Ukrán SZSZK Tudományos Akadémiájának Geológiai Kutató Intézete/
Csoport: 1 Nyelv: 570 1981 236 old.

A kutatók tanulmányozták az Ukrán plató meteorit krátereinek geológiai felépitését és rengéses metamorfizmusát. Kidolgozták a granitoid kőzetek rengéses metamorfizmusát előidéző feltételek törtszámos graduálásának tudományos alapjait. A boltisi és iljineci katlanok példáján vizsgálták a kőzetek ütközéses metamorfizmusát, valamint a kicsucsosodó középpont, mint az összetett formáju kráterek szerkezeti eleme, kialakulásának feltételeit. Meteorit-anyag nyo-

maira bukkantak a boltisi, elgigiginszki és iljineci kráterek impaktitjaiban.Diagnosztizálták a csukotkai Elgigtgin meteorit-krátert, amelynek kőzeteiben először tanulmányozták a savas összetételü vulkanogén kőzetek rengéses metamorfizmusát. Az aldani és anabari katlan körzetében kimutatták a feltételezett meteoritszármazás gyürüs strukturáinak széles körü elterjedését, melyek közül az egyiket /átmérője 48 km/ mint valószinü erodált meteoritkrátert diagnosztizáltak.

/4/ 1
SSZ=810614019 TIP=4 CCC 04829006718
Cim: Mágneses diagnosztika alkalmazása a kőzetképződés feltételeinek értékelésében
Szerző: Kakulija Vaszilij kalisztratovics
Tbiliszi Állami Egyetem /TBGU/ 1982 146 old.
Csoport: 1 Nyelv 570

A kutatás tárgyát a bányakőzetek és egyes érctipusok mágneses ásványai képezték. A kutatás célja: a mágneses diagnosztika némely perspektivikus módszereinek továbbfejlesztése és ezek alkalmazása a magmatikus bányakőzetek és bizonyos ércfajták képződési módosulási feltételeinek meghatározásához. A kutató uj metodikát javasol a bányakőzetek mágneses tulajdonságainak komplex értékelésére. Az anyag ismerteti a bányakőzetek mágneses jellemzőinek komplex elemzésére szolgáló uj laboratóriumi berendezéseket. Először mutatták ki a hipergén kőzetmódosulások keletkezésének ideiglenes határát a kőzetek mágneses jellemzőiben. A kutatások eredményei nagy jelentőségüek a mágnesvasérc-átalakulások elméletének továbbfejlesztésében. A kutató uj módszereket javasol a mágneses anizotrópia paramétereinek interpretációjára és bemutatja a ferromagnetikum kristályosodási hőmérséklet mágneses értékelési módszerének uj változatát. E módszerek már alkalmazást nyertek a Szovjetunió Geológiai Hivatla keretében. Az uj eljárást sikeresen alkalmazzák a pirit-polimetallikus érclelőhelyek származástani kutatásában. A módszerek javasolt alkalmazási területe: bányakőzetek mágnesességtana, paleomagnetizmus, érctelepek geológiája. A kutatások eredményeképpen megállapitották azokat a genetikai tényezőket, amelyek a Pecsengai telepösszlet érceinek pirrotin- és magnetit-mineralizálódását jellemzik.

Illusztráció: 37 Táblázat: 8. Felhasznált forrás: 93 .

/22/ 1
SSZ=810613433 TIP=4 CCC 04827003399
Cim: Széndusitó üzemekben a termékminőség gazdasági szabályozási módszereinek vizsgálata és továbbfejlesztése
Szerző: Davlenov, Szerik, Habibullovics
Alma-Ata-i Népgazdasági Kutató Intézet /AINH/
1982 170 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a széndusitási folyamatok müszaki-gazdasági sajátosságai, a termékek fogyasztói tulajdonságainak értékelési módszerei. A munka célja: a széndusitási termékek minősége gazdasági szabályozási módszereinek tökéletesitése a fogyasztói és termelői érdekek jobb összehangolása révén. A kutatáshoz gazdaság-matematikai módszereket, a matematikai statisztika módszereit és ESZ-1022-es elektronikus számitógépet alkalmaztak. Uj eljárásokat javasolnak a szénipari termékek árengedmény- és felár-koefficienseinek értékelésére, a dusitási termékek minősége stabilitásának, a nyers szén feldolgozása hatékonyságának értékelésére. A disszertáció megoldást kinál a belső termelői árak optimalizálási feladataira. A módszer bevezetésének hatása évi 136 ezer rubel megtakaritás. Alkalmazási terület: szénbányászati minisztériumok, szénipari egyesülések. A disszertációban kidolgozott metodikák, algoritmusok és programok lehetőséget nyujtanak a széndusitási termék-kibocsátás optimalizálására, a termelői árak előrelátó és megalapozott tervezésére.
Illusztráció: 21. Táblázat:11. Felhasznált forrás: 102

/24/ 1
SSZ=810613383 TIP=4 CCC 04826007676
Cim: Szénbányák áramfogyasztásának szabályozási módszerei és tervezési prognózisa
Szerző: Mihedov, Nyikolaj Alekszandrovics
Lnyepropetrovszky Bányászati Kutató Intézet
1982 218 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A vizsgálat tárgya a szénbányák, azok létesitményei és technológiai egységei, mint energiafogyasztók. A munka célja: az elektromos áramfogyasztás mennyiségi felmérésének, prognosztizálásának, szabályozásának módszerei és azok továbbfejlesztése. A kutatás módszerei: faktoranalizis és regressziv halmazelemzése, matematikai modellezés. A kutatás során feltárták az energiafogyasztás folyamatát legátfogóbban jellemző strukturális összetevőket és ezen az alapon kidolgozták a szénbányák energiafogyazstása prognosztizálásának matematikai modelljeit és szabályozásának metodológiai elveit. A módszer alkalmazásának gazdasági hatékonysága egy bányára számitva 20 ezer rubel. A kutatás eredményei: a megbizható prognosztizálási programok; az áramfogyaztás automatikus irányitási rendszerének, speciális matematikai megalapozásának emelmeit képező matematikai modellek; a szénbányák áramfogyasztásának normamegállapitására szolgáló hatékony módszerek.
Illusztráció: 25. Táblázat: 9. Felhasznált forrás: 92.

/30/ 1
SSZ=810617308 TIP=4 CCC 0827004488
Cim: Módszerek kidolgozásá uj furóberendezések tényleges gazdasági hatékonyságának meghatározására és elemzésére, szilárd ásványi kincsek lelőhelyeinek geológiai kutatása során
Szerző: Grigyin, Alekszandr Filippovics
Moszkvai Geológiai Kutató Intézet /MGRI/
1982 171 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A vizsgálat tárgyát a mechanikus magfurásnál alkalmazott uj technika képezi. A disszertáció feltárja az uj technika gazdasági hatékonysága alakulásának törvényszerüségeit és ezen az alapon továbbfej. ti a magfurás uj technikai eszközei gazdasági hatékonyságának meghatározására és elemzésére szolgáló számitási módszereket. Ehhez egyebek között a müszaki-gazdasági analizis módszereit veszi igénybe. Uj módszereket javasol az uj technika potenciális lehetőségei kihasználási fokának figyelembe vételére, lm furás önköltségének kiszámitására. Meghatározza a munkaráforditási normák tervezésének elveit a munka-intenzitás változásainak figyelembe vételével. Az uj furástechnika elemzésére vonatkozó metodikai ajánlásokat széles körüen alkalmazzák a mechanikus magfurás prognózisának kidolgozásához, a furási időnormák meghatározásához.
. A furási időnormák meghatározására vonatkozó ajánlások gyakorlati bevezetése az önköltség 0,04-0,05 Rub./m nagyságrendü csökkenését biztositja. Alkalmazási terület: a SZU Geológiai Minisztériumához tartozó tudományos-kutató és termelő szervezetek. Illusztráció: 6. Táblázat: 13. Felhasznált forrás: 78.

/35/ 1
SSZ=810622883 TIP=3 CCC 02824030098
Cim: Kőolaj- és földgáztartalmu rétegek felkutatására statisztikai valószinüségi modell kidolgozása és realizálása ESZ-1022 számitógépen a "Pripjaty" APSZ alrendszereként
Bibl: BGINH 1982 51 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés beszámol az üledékes kőzetek többrétegü közege metszetének elemzéséről, amelyet a kőolaj- és földgáz-felhalmozódásának kedvező részlegek felderitése végett hajtottak végre. Két algoritmust dolgoztak ki. Ezek egyikéhez alapul vették a szerkezeti formák vizsgálatát, azok geológiai időrendi átalakulásának leirását, továbbá azon jellemzők kiszámitását, amelyek alapján a kőolaj- és földgáztartalom vonatkozásában el lehet végezni a vizsgált részek perspektivitásának valószinüségi becslését. A másik algoritmus - "tömörség-sebesség" - arra szolgál, hogy a gravitációs mező értékei és a feszültségi értékek közötti lineáris és négyzetes összefüggések osztályából kiválasszák a legmegfelelőbb modellt a geológiai metszet prognózisa céljából. A kapott algoritmusok bekerültek a kőolaj- és földgáztartalom "Pripjaty" elnevezésü automatizált prognosztizálási rendszerébe /APSZ/, amelyet a BELNIGR intézet dolgozott ki. Jelenleg a "Pripjaty" APSZ-t számos intézményben bevezették és alkalmazzák. Ezek között van a Belorusz SZSZK Geológiai Hivatala, a Tadzsik Geológiai Hivatal, az Ukrán SZSZK Geológiai Minisztériumának egyes szervezetei stb.

/68/ 1
SSZ=810618757 TIP=4 CCC 04827008574
Cim: metodikai kidoglozás nem extrahálódott kőzetminták viz- és olajtelitettségének megállapitására a nukleáris mágneses rezonancia adatai alapján
Szerző: Karpova, Marina Vlagyimirova
Nukleáris Geofizikai és Geokémiai Tudományos Kutató Intézet /VNIIJAGG/ 1982 186 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: bányakőzet-minták. A kutatás célja: extrahálatlan kőzetminták viz- és olajtelitettségének megállapitására olyan közvetlen expressz-módszer kidolgozása, amely különböző magvételi technológiáknál egyformán alkalmazható. A kutatáshoz felhasználták a nukleáris mágneses rezonancia módszerét, továbbá impulzusos relaxométert. Megállapitást nyert, hogy a paramágneses ionok áramának bevite le lehetővé teszi a viz identifikálását a viz- és kőolajtelitettségü kőzetmintákban. A kutatás eredményei felhasználhatók a kiegyensulyozó és kiaknázandó készletek becslésére a Geológiai Minisztérium hatáskörében, a maradék kőolajtelitettség felmérésére a Kőolajipari Minisztérium vállalatainál. Kidolgozták az extrahálátlan kőzetminták viz- és kőolajtelitettsége meghatározásának uj expressz-módszerét, továbbá a szénhidrogéntartalmu folyadékok porózus közegben történő mozgásának értékelési eljárását.
Illusztráció: 28. Táblázat:16. Felhasznált forrás: 108.

/182/ 7
SSZ=810606665 TIP=4 CCC 04825002555
Cim: Rekultivációs munkálatok racionális technológiai sémáinak kutatása és kiválasztása /a Kurszki Mágneses Anomálisa vasércbányászati vállalatainak példáján/
Szerző: Babec, Alekszej Matvejevics
SZUTA Komplex Ásványkutatási Intézete
1982 213 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a Kurszki Mágneses Anomália medencéjének a nyiltszini bányafejtések miatt károsodott területek képezték. A kutatás célja: hatékony módszerek és racionális technológiai sémák kidolgozása a lepusztult földek rekultiválására, a mezőgazdasági temelés veszteségeinek csökkentése céljából. A munka során komplex kutatási módszert alkalmaztak, amely magában foglalta a szakirodalmi források elemzését, a rekultivációs tapasztalatok összegezését, kisérleti üzemi eredményeket, gazdasági-matematikai modellezést, a különböző variánsok müszaki-gazdasági összehasonlitását. A kutatás elméleti eredményét és ujszerüségét képezi azon tényezők megjelölése, amelyek meghatározzák a rekultiváció technikai fázisában végzendő munkálatok volumenét, azok hatását a lepusztult területek helyreállitásának irányaira és módjaira; ezen kivül kidolgozták a bányászati vállalatok rekultivációs költsége meghatározásának metodikáját. A rekultivációs módszereket és technológiát a Kurszki Mágneses

Anomália medencéjének tervezőintézetei és bányaüzemei alkalmazták a gyakorlatban, s az előbbiek évi 670 ezer rubel, az utóbbiak évi 130 ezer rubel haszonra tettek szert. A kutatás eredményeképpen megfogalmazást nyertek a racionális földhasználat elvei a szakaszos meddőhányó-képzéssel és rekultivációval kapcsolatosan.
Illusztráció: 35. Táblázat: 31. Bibl: 8.

/222/ 4
SSZ=810632205 TIP=3 CCC 02825031798
Cim: Kutatások folytatása meddőhányók rekultivációja terén /a rekultivációs réteg vizfelhordásos módszerével/
Bibl: KUZPI 1982 45 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatási jelentés áttekintést nyujt a Kuznyec-medencei szénbányák meddőhányóinál a rekultivációs réteg vizfelhordásos módszerének távlati alkalmazási lehetőségeiről. Bemutatja a potenciálisan termékeny kőzetek összetételét és fizikai-mechanikai tulajdonságait. Rekultivációs terveket javasol a feltárási kőzetek együttes és szelektiv lerakásával kialakitott meddőhányók hasznositására.
Illusztráció: 8. Táblázat: 6.

/105/ 3
SSZ=810632207 TIP=3 CCC 02823031800
Cim: Racionális földhasználat módjainak kutatása a Kuznyec-medence szénkülfejtéseinek kitermelési tevékenységében
Bibl: KUZPI 1982 85 old.
Csoport: 1 Nyelv: 57o

A kutatási jelentés felvázolja a külszini müvelési, szállitóeszköz igénybevétele nélküli technológiák továbbfejlesztésének lehetőségeit a laposdőlésü szénlelőhelyek kitermelése során a földalap megőrzése,a biológiai rekultivációra alkalmas hányók kialakitása céljából, figyelembe véve a lepusztitott területek regenerálásának költségeit.
Illusztráció: 10. Táblázat: 4.

/128/ 3
SSZ=810633873 TIP=4 CCC 04830001161
Cim: Külső kotrógépes meddőhányók rekultivációjának előkészitése
Szerző: Nazarov, Sztanyiszlav Konsztantyinovics
Leningrádi Bányászati Főiskola /LGI/
1982 124 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A meredeklejtésü lelőhelyeket lemüvleő, tervezés és épités alatt álló fejtések külső kotrógépes hányóinak vizsgálatával célul tüzték ki a hányók szelektiv töltésére a rekultiváció bányamüszaki

szakaszát figyelembe vevő technológiai séma kidolgozását. Alkalmazott módszerek: dinamikus és lineáris programozás gazdasági-matematikai módszerei, analitikai, statisztikai és grafo-analitikai módszerek, a rekultiváció bányamüszaki fázisával kapcsolatos uj tudományos és gyakorlati eredmények elemzése és összefoglalása. Feltárták a szelektiv hányó-kiképzési technológia, valamint a hasznositható kőzetek felhozatalának dinamikája közötti összefüggéseket. A kidolgozott technológiai sémákat felhasználták a hányó-képzés naptári tervezéséhez és a hányók rekultiválásához a Kacsari Ércdusitó Kombinátban. Az évi megtakaritás ennél a kombinátnál 136,8 ezer rubelt tett ki. Alkalmazási terület: Kacsari, Szokolovszko-Szarbajszki, Lebegyinszki Ércdusitó Kombinát, Giproruda, Juzsgiproruda vállalatok. A szelektiv hányó-képzés oldalozó és gyürüs technológiája biztositja a felbontási hasznositható kőzetek racionális felhasználását.
Illusztráció: 27. Táblázat: 9. Felhasznált forrás: 71.

VIZI ERŐFORRÁSOKKAL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

/281/ 4
SSZ=810635545 TIP=3 CCC 02813007690
Cim: Ásványi nitrogén-mütrágyák természetes vizekbe való bemodódásával kapcsolatos kérdések vizsgálata
1981 21 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A tanulmány azt vizsgálja, hogy milyen sajátosságokkal rendelkezik az ásványi nitrogén talajból történő távozása a nitrogéntartalmu mütrágyák adagolási mennyiségének és gyakoriságának függvényében. Modellkisérletekkel bizonyitották az összefüggést a talajba történő mütrágya-bevitel mennyisége és a talajon átszivárgó viz nitrátokkal való telitődése között, a maximális nitrát-koncentráció eléréséig. Bemutatják a szintetikus detergensek /az öntözővizben jelen lévő detergensek/ szerepét a talajból a talajvizbe történő nitrogén-átvándorlási folyamatok intenzitásának növekedésében. Feltárták a szintetikus detergensek és mütrágyák viztározói fenékhordalékban való elnyeletésének törvényszerüségeit az ilyen anyagokkal való komplex és következetes elszennyeződés modellezésének feltételei között. A kapott eredmények alapján ajánlásokat dolgoztak ki az öntözött mezőgazdasági termőföldek nitrogénmütrágyákkal történő trágyázásának közegészségügyi szabályozására vonatkozóan. Táblázat: 3.

/174/ 3
SSZ=810635031 TIP=4 CCC 04830001639
Cim: Bányatermelési körzetek felszin alatti vizei öntisztulási folyamatainak vizsgálata /a Szlancevszko-Kingiszepp-i bányaipari körzetek példáján/
Szerző: Petrov, Nyikolaj Szemjonovics
Leningrádi Bányászati Intézet /LGI/ 1982 267 old.

A cimben jelzett bányaipari körzetek felszin alatti vizei vizsgálatának célja: a felszin alatti vizek öntisztulásának értékelésével kapcsolatos kutatások tudományos megalapozása,továbbá porózus bányakőzetek migrációs paraméterei laboratóriumi meghatározási metodikájának kidolgozása volt. Kutatási módszerek: hidrokémia, próbaszürési és egyéb munkák, laboratóriumi vizsgálatok, felszin alatti vizek migrációs vizsgálatának analitikai módszerei. Kutatási eredmények: a felszin alatti vizek öntisztulási problémájával kapcsolatos kutatások megszervezésének elvei; laboratóriumi kisérleti metodika a porózus bányakőzetek tömegcserélési tulajdonságainak értékelésére. Az eredmények alkalmazásának hatékonysága: 1772 ezer rubel. Alkalmazási terület: "Foszforit" egyesülés /SZU Vegyipari Minisztérium/, "Leningradszlanec", Giprosaht /SZU Szénbányászati Minisztériuma, Vszegingeo /SZU Geológiai Minisztériuma/, Kurszki Mágneses Anomália ércdusító kombinátja /SZU Vaskohászati Minisztériuma/.

A kutatási anyag tartalmazza a vizhordozó rétegek hidrokémiai rendszere változásainak prognózisát és intézkedéseket javasol a felszin alatti vizek szennyeződésének megakadályozására.
Illusztráció: 48. Táblázat: 41. Felhasznált forrás: 109.

/57/ 4
SSZ=810629981 TIP=4 CCC 04820017272
Cim: Mállott kristályos kőzetekben a felszin alatti vizek felkutatására és feltárására szolgáló geofizikai módszerek hatékonysága /az Ukrán Plató észak-nyugati részének példáján/
Szerző: Bajszarovics, Mihail Nyikolajevics
USZSZK TA Geofizikai Intézete 1982 254 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Ukrán Plató /UP/ mállott kristályos kőzeteinek felszin alatti vizkészletei. A kutatás célkitüzése: a hidrogeológiai munkálatok hatékonyságának fokozása komplex geofizikai módszerek kidolgozása és bevezetése révén a mállott kristályos kőzetek felszin alatti vizeinek prognosztizálása, felkutatása és feltárása során. A komplex geofizikai módszerek megalapozásához kisérleti-metodikai és parametrikus vizsgálatokat végeztek a különböző vizbőségü mállott kristályos kőzetek nagyszámu övezetében. A geofizikai adatok alapján kidolgozták a kristályos alapzat felületi és térbeli széttagolódásának metodikáját, megvizsgálták a szeizmikus kutatás és egyéb módszerek alkalmazásának lehetőségét a hidrogeológiai feladatok megoldása során, meghatározták a geofizikai módszerek tipus-csoportjait a hidrogeológiai munkálatok különböző szakaszaira vonatkozóan, továbbá elvégezték az UP körzetesitését e módszerek alkalmazhatósága szerint. A kutatás során kidolgozott geofizikai módszereket a hidrogeológiai gyakorlatban alkalmata a "Szevukrgeológia" egyesülés. E módszerek alkalmazása lehetővé tette 31 felszin alatti viz-előfordulás felkutatását és feltárását, 20-150 ezer rubel értékü gazdasági hatékonysággal az egyes objektumokon. A kutatási eredmények alkalmazási területe: mállott kristályos kőzetek felszin alatti vizkészleteinek regionális, lokális és részletes prognosztizálása. A kutatási eredmények hasznositásának köszönhetően megnövekedett a hidrogeológiai munkák hatékonysága, felszin alatti vizelőfordulásokat tártak fel a korábban vizmentesnek tartott körzetekben, továbbá a kutak átlagos vizhozama kétszeresére, sőt többszörösére nőtt.
Illusztráció: 51. táblázat: 9. Felhasznált forrás: 248.

/50/ 7
SSZ=810614938 TIP=4 CCC 04828002462
Cim: Felszin alatti édesvizek képződése és készletei a Sirvan-sztyepp nyugati részének kontinentális lerakódásaiban és e vizkészletek hasznositásának távlatai
Szerző: Danghiu, O.
Azerbajdzsáni Állami Egyetem /AGU/ 1981 140 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutató megvizsgálta a Sirvan-sztyepp geológiai-hidrológiai viszonyait, pontositotta a kontinentális lerakódásokban a felszin alatti vizképződés tényezőit és törvényszerüségeit; meghatározta és pontositotta a vizhordozó rétegek főbb hidrogeológiai számitási paramétereit, analitikai módszerrel és modellezéssel felmérte a felszin alatti édesvizek vizmérleg-készleteit, prognosztizálta a vizminőségváltozásait.
Illusztráció: 27. Táblázat: 50. Forrás: 46.

/90/ 7
SSZ=810614723 TIP=4 CCC 04827001959
Cim: Folyók éves vizhozamának parametrikus modellezése vizgazdálkodási számitásokhoz
Szerző: Kvintradze, Arcsil Sotaevics
Gruz Energetikai és Hidrotechnikai Tudományos Kutató Intézet /GRUZNIIEGSZ/ 1981 138 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző kidolgozta a folyami éves vizhozam idősorainak parametrikus modelljét, a ciklikusság figyelembe vételével. A modell szerkezete olyan, hogy a paraméterek számát növelve, bonyolultsága addig a mértékig fokozható, amig a folyamat leirása el nem éri a kivánt pontosságot. Elkészitett egy paraméter-értékelési algoritmust, amely bármely idősorra alkalmazható, továbbá összeállitotta az algoritmus realizálására szolgáló számitógépes programot. Az egész müveletsor - a kiindulási idősor normalizálásától a modellezett idősorokkal történő vizgazdálkodási számitásokig - automatizálva van, s ennek a modellnek a segitségével vizsgálták a Szovjetunió 63 nagy folyamának vizhozam-adatait. A fenti disszetációban javasolt módszer alapján és más szerzők módszerei alapján végzett vizgazdálkodási számitások eredményeinek összehasonlitása lényeges eltéréseket mutatott abban az esetben, ha a folyamok éves vizhozamának idősorában ciklikus összetevők vannak.
Illusztráció: 32. Táblázat: 6. Forrás: 105.

/112/ 7
SSZ=810606296 TIP=4 CCC 04823005509
Cim: Felszin alatti vizek eloszlási törvényszerüségei az Udafolyó /Nyugat-Bajkálontul/ medencéjében
Szerző: Melnicsuk, Nyikolaj Lavrentyevics
SZU TA Szibériai Tagozatának Földkéregtani Intézete /IZK SZO AN SZSZSZR/ 1982 152 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A felszin alatti édesvizek kutatása során tanulmányozták az Udafolyó medencéjében a természetes felszin alatti vizkészletek térbeni eloszlásának főbb törvényszerüségeit, meghatározták a felszin alatti vizfolyások mennyiségi mutatóit. Hidrogeológiai terepvizsgálatokat végeztek, továbbá a felszin alatti vizek vegyelemzését, speciális hidrogeológiai térképet készitettek, továbbá felszin alatti vizkészletek középértékü feltérképezését. Részletesen vizsgálták a forrásvizeket és jégolvadásokat. Értékelték a felszini és felszin alatti vizek közötti összefüggéseket. Az Uda- folyó medencéjének hidrogeológiai térképét gyakorlati alkalmazás céljából átvette a "Vosztokoszibgoprovodhoz" burjátiai tagozata. A fentiekben emlitett speciális térképek segitésével az eddiginél gazdaságosabb vizhasználati terveket lehet készíteni, a felszin alatti vizek célszerübb és hatékonyabb népgazdasági hasznositása érdekében.
Illusztárció: 32. Táblázat: 22. Bibl.: 15.

/126/ 7
SSZ=810303886 TIP=4 BOL D87004
Cim: Operáció-regressziós modell a felszin alatti vizekben végbemenő tömegátvitel kisérleti kutatásának interpretációjához
Szerző: Pencsev. P.P. 1981
Csoport: 2 Nyelv: 115

A szerző kidolgozta a kisérleti migrációs kutatások interpretációjának összesitett módszerének elméletét a lineáris migrációs modell alapján. A forditott feladat a Laplace-Karson-féle ábrázolással oldható meg. A metodika lehetővé teszi az adatok interpretálását a határ-feltétel tetszés szerinti változtatásával, és a statisztikai kritériumok segitségével lehetővé teszi a tömegátvitel tipusának és kinetikájának identifikálását. Létrehoztak egy operációs-regressziós coputeres modellt, amelyben az összes számitási müvelet programba van foglalva és számitógépre vihető. A modell gyakorlati alkalmazását kisérleti kutatások illusztrálják, amelyek egy része saját kutatás. A szerző által kidolgozott módszert és modellt minden olyan hidrogeológiai kutatócsoport használhatja, amely a felszin alatti vizek szennyeződésének és védelmének problémáival foglalkozik.
Mell.: 6. Táblázat: 8. Grafikon: 12.

/163/ 7
SSZ=810616848 TIP=3 CCC 028225026254
Cim: Folyómedencék vizgazdálkodási rendszerei irányitási módszereinek kidolgozása
Bibl: IFTPE AN LITSZSZR 1982 83 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A Litván SZSZK vizi erőforrásaival való gazdálkodás racionalizálása érdekében a kutatók megvizsgálták a folyómedencékben vizgazdálkodási rendszerek létrehozásának hidrológiai és gazdasági feltételeit. Matematikai modell alapján határozták meg a tartós vizhozam-szabályozásra alkalmas viztározók működésének lehetséges variánsait. Bemutatták a köztársaság folyóiról - meglévő információk alapján - történő vizminőség-szabályozás lehetőségeit. A várható eredmény: a vizi erőforrások hatékonyabb hasznositása a viztározók komplex rendszeren belüli üzemeltetésével. Alkalmazási terület: 10 ezer km alatti felületü folyómedencék.
Illusztráció: 8. Táblázat: 6.

/170/ 7
SSZ-810265655 TIP=3 NDK OFE60336
Cim: Ermittung hydrogeologischer Grundgrössen und des Grundwasservorrates aus der Grundwasserdynamik
/A talaj és a talajviz-készletek hidrológiai paramétereinek meghatározása a talajvizek dinamikája alapján/
Szerző: Haafner, F.
Bibl: ZIID 1981 68 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A jelentés ismerteti a talajvizkészletek dinamikájának kutatására szolgáló módszerek kidolgozásának folyamatát. A paraméterek azonositási módjait speciális számitási programokkal magyarázzák. A jelentés ismerteti továbbá a hidrogeológiai imitációs modellekkel kapcsolatos elméleti kutatásokat, valamint a hipotetikus eset példaszerü eredményeit. A jelentéshez mellékelték a főbb hidrogeológiai paraméterek dinamikai kutatására vonatkozó utmutató egyeztetett tervezetet. Röviden bemutatja a jelentés a talajvizkészletek modellezési módszerekkel történő feltárását.
Illsuztráció: 8. Táblázat: 9. Bibl.: 23.

/83/ 6
SSZ=810265709 TIP=4 NDK DFE60910
Cim: Beitrag zur Beziehung zwischen Biomasse, Sauerstoffhaushalt sowie anderen Einflussgrössen in einem stark organisch belasteten Fluss
/Szerves anyagokkal erősen szennyezett folyókban a biomassa, az oxigénháztartás és egyéb paraméterek közötti összefüggések vizsgálata/
Szerző: Both, H.
ZIID 1981 218 old.
Csoport: 2., Nyelv: 475

Barnaszénipari szennyvizekkel erősen szennyezett folyamszakasz vizsgálatának példáján mutatták be a biológiai öntisztulást a folyó hosszanti profiljában. Emellett kimutatták a bomlási folyamtot akadályozó tényezőket, meghatározták a szerves anyagokkal való szennyezettség határértékeit. A kutatás során nagy figyelmet forditottak az értékelés biológiai módszereire, a bakteriológiai és toxikológiai vizsgálatokra és a növénytakaró szerepének megállapitásaira a táptalajátalakulásban. A kutató bemutatta a bomlási folyamatot akadályozó tényezők kiküszöbölésének lehetőségeit és gyakorlati következtetéseket vont le az optimális határértékekere vonatkozóan.
Illusztráció: 88. Táblázat: 35. Bibl: 180. Mell: 22.

/20/ 5
SSZ=810610717 TIP=3 CCC 02813005107
Cim: Viztárolók vizében az alkilaminopropionotril maximális megengedett koncentrációjának higiéniai megalapozása
Bibl.: ISZGMI 1981 99 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Tanulmányozták az alkilaminopropionitril hatását a viz érzékszervre ható tulajdonságaira, vizsgálták a viztározók szennyezettségi állapotát és annak mérgező hatását a melegvérü állatokra. Nyulakon végzett kisérletsorozat eredményei szerint az érzékszervi káros hatás alsó küszöbértéke 5,5 mg/l/60 °C-ra történő melegitésnél mért szaghatás/.

/31/ 5
SSZ=810610704 TIP=3 CCC 02817003672
Cim: Hidrogeológiai és mérnök-geológiai kutatások és prognózisok módszereinek tökéletesitése
Bibl.: VNIIGIM 1981 817 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A tanulmány ismerteti a hidrokémiai prognózisok feladatait, követelményeit és módszereit, továbbá a hidrokémiai viszonyok kialakulásának főbb tényezőit és folyamatait. Ajánlásokat tesz a talajvizek mineralizálódásának prognosztizálására matematikai modell alapján,

elektronikus számitógép segitségével. Áttekintést ad a süppedési jelenségek, eolikus folyamatok, felduzzadások, a karsztosodás, a csuszamlási folyamatok, az erózió prognosztizálási módjairól. Ismerteti a prognózisok szerkezetével és tartal zával, továbbá a kutatási-feltárási dokumentumokkal szembeni követelményeket.
Kötetszám: 2. Táblázat: 113. Forrás: 77.

/208/ 4
SSZ=810632749 TIP=4 CCC 04820018295
Cim: A Nyizsnij Don éves és tavaszi vizhozamának értékelése és számbavétele a vizgazdasági tervezésben
Szerző: Szorokina, Tatyana Nyikolajevna
SZUTA Földrajzi Intézete /IG AN SZSZSZR/ 1982 162 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutató azt vizsgálta, hogy a természetes és antropogén tényezők hatására miként változik a Nyizsnij Don éves és tavaszi vizhozama. Kutatásának célja: meghatározni a Nyizsnij-Doni vizkészlet-hasznositás hatékonyabb tervezésének lehetőségeit oly módon, hogy tökéletesitik a vizmérleg értékelésének módszereit. A kutatás során elemzték a földrajzi feltételek idő- és térbeli változásait a Don-folyó térségében, ugyszintén a Cimljanszki-viztározó medencéjének sajátosságait, számitásokat végeztek a különböző idő-intervallumokra eső vizhozamok becslésére vonatkozóan. Metodikát dolgoztak ki és megállapitották az aktuális vizhozam-paramétek értékeléséhez reprezentativ idő-intervallumot; javaslatot tettek a vizhozamok ötéves átlagértékei biztositottságának alkalmazására; pontositották a Cimljanszki-viztározó párologtatási vesztesésének mértékét. A kutatási eredmények alkalmazási területe: szövetségi és köztársasági minisztériumok intézményei; a vizi erőforrások komplex hasznositásával és védelmével kapcsolatos kérdések megoldása. A metodikai és regionális aspektusokat felhasználhatják a vizgazdálkodási mérlegek és komplex, valamint ágazati vizhasznositási tervek összeállitásához a Don-folyó térsége és más folyómedencék vonatkozásában.
Illusztráció: 23. Táblázat: 23. Forrás: 156.

/286/ 4
SSZ=810635400 TIP=4 CCC 05830000072
Cim: Folyammedencék vizkészletei komplex hasznoistása szabályozásának sztochasztikus többismérves problémája
Szerző: Hiljuk, Leonyid Fedorovics
Kijevi Politechnikai Főiskola 1982 220 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A folyam-medencék vizkészletei komplex hasznoistásának racionális szabályozásával kapcsolatos kérdések kutatásának célja olyan hatékony matematikai modellezési és szabályozási módszerek és algoritmusok kidolgozása, amelyek alkalmasak a folyam-medencék automatizált irányitási rendszerében való felhasználásra. A probléma kutatásának során alkalmaták a regressziós analizis módszereit, a statisztikai megoldások elméletét, a matematikai modellezés számitógépes módszereit. Először vetették fel és vizsgálták a folyami

vizkészletek szabályozásának sztochasztikus többismérves problémáját. Kidolgozták az irányitási döntések kiválasztásának módszereit. Döntéshozatali programokat készitettek és vezettek be ESZ-1033 számitógépre. A kutatási eredmények alkalmazási terüelte: Szojuzgiprovodhoz, Ukrgidrovodhoz, stb. Kidolgozták a folyami vizkészletek komplex hasznoistása racionális tervezési modelljének felépitéséhez szükséges metodikát és algoritmusokat. Ehhez hasonlók nem ismeretesek.
Illusztráció: 24. Táblázat: 19. Forrás: 143.

/10/ 3
SSZ=810608316 TIP=4 CCC 04825003887

Cim: A Tyerek-folyó medencéjének vizi erőforrásai és azok racionális hasznositását célzó intézkedések megalapozása
Szerző: Koseljova, Natalja Jevgenyevna
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/ 1982 254 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A disszertáció szerzője behatóan tanulmányozta a Tyerek-folyó medencéjének vizi erőforrásait, a vizkészletek kialakulásának törvényszerüségeit, kidolgozta a folyami lefolyás szabályozásának sémáját. A szerző hidrológiai megalapozást nyujt a folyami és a felszin alatti vizek együttes hasznositására. Vizsgálati módszerek és eszközök: a folyami lefolyás ingadozásai vizsgálatának statisztikai és vizmérleg-módszerei, a Tyerek-folyó vizgazdálkodási rendszere imitációs és optimalizációs modelljeivel végzett kisérletek. A szerző kidoglozta a folyamrendszeren belüli folyómeder-vizmérlegek összehangolásának metodikáját; modelleket dolgozott ki a vizfogyasztás optimális szintjének és a vizgazdálkodási rendszer paramétereinek meghatározására. A szerző ajánlásokat tesz a Tyerek-folyó medencéje folyami és felszin alatti vizeinek együttes hasznositására. A disszertációban ismertetett vizhozam-szabályozási séma gyakorlati bevezetésének becsült gazdasági hatákonysága:évi 9 millió rubel. Az eredmények alkalmazási szférája: a Goszkomhidromet-hez tartozó vizgazdálkodási szervezetek, a SZU Vizgazdálkodási Minisztériumának kutató-tervező intézetei.
Illusztráció: 23. Táblázat: 28. Felhasznált forrás: 16.

/21/ 3
SSZ=810639306 TIP=3 CCC 02822047785
Cim: Felszini vizek szennyeződésének ellenőrzésére szolgáló automatizált rendszer müködésének elemzése
Bibl.: VNIIAT 1982 88 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatói kollektiva részletesen elemezte a cimben jelzett automatizált rendszert alkotó automatizált vizszennyz ődésmérő állomás és információfeldolgozó központ müködését. Az elemzés, amelyet reális vizrajzi elem /Kura-folyó/ viszonyaira vonatkoztatva végeztek

el, kimutatta, hogy a szóbanforgó rendszer magas müszaki és tudományos szinvonalat képvisel, gyakorlati haszna igen jelentős, és ezért alapul szolgálhat a felszini vizek és a tisztitott szennyvizek tisztitásának automatikus ellenőrző rendszerei tipusterveinek kidolgozásához, továbbá mintként javasolható az analóg vagy jellegében hasonló vizrajzi elemekre való adaptáláshoz.

/51/ 3
SSZ=810267849 TIP=4 NDK DFE60177
Cim: Beitrag zur Einbeziehung ökonomischer Aussagen in die Wassergütebewirtschaftung
GAzdasági megfontolások figyelembe vétele a vizminőség komplex tervezése során
Szerző: Ulhmann, H.-W.
ZIID 1981 127 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A vizminőség komplex tervezésére és felhasználására készitett modellek gazdasági elemeinek analizise megerősitette annak szükségességét, hogy a komplex tervezési-hasznositási folymat során sokirányuan figyelembe kell venni a gazdasági megfontolásokat. Eközben a legnagyobb sulyt kell helyezni a nyersviz minőségével szembeni követelmények - toxikológiai, ökológiai és müszaki-gazdasági követelmények - egységére. A költségelemzések keretében egyebek között megvizsgálták a vizminőség visszaállitását és ellemnőrzését célzó intézkedéseket. A kutatók egységes metodikát javasolnak a gazdasági hatékonyság meghatározására, amelyben a viztározó fogyasztói értékéből indulnak ki, melyet viszont a tározó állapota határoz meg. Konkrét példaként egy folyómeder vizsgálatával bizonyitják be a szerzők a költségek és a gazdaságosság figyelembe vételének lehetőségeit a modell keretében, továbbá a javasolt metodikai ajánlások alkalmazhatóságát.

/114/ 3
SSZ=810633891 TIP=4 CCC 04830001188
Cim: Vizmozgási folyamatok törvényszerüségeinek vizsgálata a Kelet-Előkaukázus löszös kőzeteiben
Szerző: Lavrentyev, Alekszandr Mihajlovics
Moszkvai Geológiai Kutató Intézet /MGRI/
1982 184 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a Sztavropoli Nagycsatorna negyedik lépcsője képezte. A kutatás célja: vizmozgási folyamatok tanulmányozása a Kelet-Előkaukázus löszös kőzeteiben; a tervezet öntözési területeken a vizcsere tudományos-metodikai éstékelési elveinek kidolgozása. Alkalmazott kutatási módszerk és eszközök: terepvizsgálat, laboratóriumi, analitikai és matematikai módszerek; tenziométer, kapillaritásmérő, centrifuga stb. Megállapitást nyertek az aerációs zónában végbemenő vizcsere törvényszerüségei, meghatározták a vizcsere paramétereit a löszös kőzetekre vonatkoztatva és egy komplex parampterre

tettek javaslatot. Komplex metodika készült az öntözött területeknek a prognosztizált vizpótlás-nagyságrendek szerinti körzetesitésére. A vizcserefolyamatok és paraméterek kutatási metodikáját a Szevkavgiprovodhoz-nál vezették be és alkalmazták a Sztavropoli Nagycsatorna negyedik lépcsőjének müszaki tervezésénél. Az igy elért megtakaritás 0,5 ezer rubel volt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: meliorációs épitkezések megalapozása, meliorációs hidrogeológia. Legfontosabb kutatási eredmények: metodikai ajánlások a vizcsere paramétereinek és a beszivárgás paramétereinek a meghatározására a BSZK-4 /Sztavropoli Nagycsatorna 4. lépcsője/ viszonyaihoz igazodva; a BSZK-4 körzetesitési térképe a prognosztizált beszivárgási adatok alapján.

/120/ 3
SSZ=810633780 TIP=4 CCC' 0483000955
Cim: Gruziai viztározók vizminőségének vizsgálata és prognosztizálása
Szerző: Kereszelidze, David Nodarovics
Tbiliszi Állami Egyetem /TBGU/ 1982 142 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző Gruzia hegyvidéki viztározóit vizsgálta. Munkájának célja: megbizható módszer kidolgozása a viztározók vizminőségének prognosztizálására, amely módszer figyelembe veszi a hegyi folyók sajátosságait: /viszonylag kis kiterjedésü viztükör, jelentős vizszint-ingadozás, intenziv vizcsere, nagyfoku telitettség fenékhordalékkal/. Munkája során felhasználta a vizminőség-jellemzőkkel kapcsolatos megfigyelések sokéves számjegyes modellezését, a viz mineralizálódása prognosztizálásának számitási algoritmusait, kisérleteket végzett a vizminőség változások éves ciklusának meghatározására. A szerző bebizonyitotta a kettes tipusu Johnson-féle valószinüség-eloszlási törvény alkalmazásának érvényességét a viz mineralizálódásának és hidrokémiai elemeinek eloszlására. Felállitotta a viztározó só- és vizmérlegének differenciális-prognosztikai egyenletét. A kidolgozott módszer alapján a Gruzgiprovodhoz és a Tbilhidroprojekt intézetek elvégezték a vizminőség prognosztikus számitásait az Iori-folyó és a Hudoni-Vizerőmü viztározója vizhasznositási rendszében. A viztározók mineralizálódásának konkrét prognosztikai számitásai feltételezik a viztározók vizének racionális népgazdasági hasznositását. A kutatási eredmények alkalmazási területe: vizgazdálkodási objektumok tervezése, viztározók üzemeltetése.
Összefoglalva: kidolgozásra került a viz mineralizálódása és a hidrokémiai ingrediensek valószinüségi prognosztizálásának számitási módszere a hegyi viztározók viszonyaira, továbbá lehetővé vált a viztározók vizminősége változási folyamatainak szabályozása.
Illusztráció: 30. Táblázat: 24. Felhasznált forrás: 138.

/132/ 3
SSZ=810632939 TIP=4 CCC 04820018770
Cim: Anyagátvitel és biotranszformáció modellezése a viztározók vizminőségének értékeléséhez
Szerző: Plisz, Jurij Mihajlovics
Vizvédelmi Tudományos Kutató Intézet /VNIIVO/
1982 199 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A disszertáció a vizáramlás és a vizminőség kérdéseit tárgyalja, a Nyevai-öböl és a Dél-Bajkál példáján. A kutatási cél: vizminőségi és áramlás-dinamikai imitációs modell kidolgozása a vizvédelmi intézkedések előkészitésével és értékelésével kapcsolatos technológiai feladatok megoldásához. Alkalmazást nyertek a munka során a bonyolult természeti rendszerek imitációs modellezésének módszerei, további számitógépes integrációs módszerek. Kidolgozták, megvizsgálták és kipróbálták az áramlások, a hidrobióta-transzformáció és az anyagátvitel modelljét, amely a viztározók vizvédelmi feladatainak megoldását szolgálja. A matematikai modellezés segitségével vizsgálták a vizminőség alakulásának folyamatait a Nyevai-öbölben és a Dél-Bajkálnál. Vizvédelmi intézkedéseket javasoltak a Nevai-öbölre vonatkozóan.
Illusztráció: 25. Táblázat: 7. Felhasznált forrás: 129.

/137/ 3
SSZ=810635660 TIP=3 CCC 02825III1864
Cim: Vizi erőforrások racionális hasznositásával és védelmével kapcsolatos jelentések és javaslatok elemzése
Bibl.: VNIIKROVLJA 1981 47 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

Összegyüjtötték a tető- és vizszigetelő anyagokat gyártó vállalatok vizgazdálkodási rendszerének müszaki állapotával és a rendszerek üzemeltetésének szinvonalával kapcsolatos információkat. Összegezték a vizfogyasztás főbb gazdasági mutatóit, és összehasonlító értékelést végeztek a vállalat gazdálkodásának általános mutatóival.
Táblázat: 9.

/156/ 3
SSZ=810635303 TIP=4tip CCC 05822000487
Cim: Gyengén mineralizálódott, nem rétegződött viztározók eutrofizálódásának értékelése és prognózisa
Szerző: Cvetkova, Ljudmila Ivanovna
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/ 1982 501. old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Az eutrofizáció értékelésének és prognózisának témakörében folytatott kutatás célja: a trófia mennyiségi kritériumának kidolgozása és e kritériumnak az ökorendszer abiotikus és biotikus komponenseitől való statisztikai függőségeinek felállitása. A kutatás során naturális vizsgálatok anyagának matematikai statisztikai módszereit alkalmazták. Első izben fedeztek fel számos statisztikai

összefüggést az ökorendszer abiotikus és biotikus komponensei között, amelyek meghatározzák a viztározók trófia-fokát és amelyek empirikus alapul szolgálnak a matematikai modellekhez. A kutatási eredmények ökológiai megalapozást nyujtottak a "Leningrád árvizvédelme" müszaki terv elkészitéséhez. A gazdasági megtakaritás 860 ezer rubel volt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a vizgazdálkodás szférája, a viztározók vizminőségének ellneőrzése és viztisztaság-védelme; felsőfoku tanintézetek oktatási progtamja. Az ujonnan felfedezett összefüggések lehetővé teszik az eutrofizálódási folyamatok prognosztizálását, a szennyviztisztitás hatásfokának kiszámitását és a biogén anyagok megengedett terhelési szintjének meghatározását.
Illusztráció: 65. Táblázat: 47. Felhasznált forrás: 227

/150/ 2
SSZ=810619102 TIP=4 CCC o4829009679
Cim: Viz-fluortalanitási módszerek hatékonyságának növelése vékony rétegü ülepités és üledékrecirkuláció alkalmazásával
Szerző: Lomako, Szergej Vjacseszlavovics
Kommunális Gazdálkodási, Akadémia Kommunális Vizszolgáltatási és Viztisztitási Kutatóintézete /NIIKVOV AKH/
Moszkvai Épitőmérnöki Intézete /MISZI/
1982 159 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző sokoldaluan tanulmányozta a kommunális vizszolgáltatási rendszerekben hasznositott fluortartalmu természetes felszin alatti vizeket. A kutatás célja: fluortalanitási technológia és berendezés kidolgozása nagy töménységü szuszpendált rétegek képződésének és a szuszpenzió vékony rétegü ülepitésének utján. A munka során elméleti és kisérleti módszerek egyaránt alkalmazást nyetek. A fluorszorpció hőgörbéinek alapján az elnyeletési folyamatot fiziko-kémiai módszerekkel elemezték. A fluor meghatározására a hagyományos alizarin-cirkóniumos és fluorszelekciós módszert alaklmazták. Kidolgozták a vékony rétegü ülepitő és a homokszürő müködésének matematikai modelljét a viz-fluortalanitás feltételeire vonatkozóan. Kimutatták a fluormentesitési folyamat paraméterei és a vizminőség közötti összefüggéseket. Fluorszorpciós hőgörbéket készitettek különböző össztételü vizekre. A kutatási eredményeket a vizmüvek tipusterveinek kidolgozásánál alkalmazták és gyakorlatban is hasznositják a Kazah és a Moldva SZSZK-ban. A kutatási eredmények hasznositásából származó gazdasági megtakaritás 92 ezer rubel/év. A kidolgozott fluortalanitási technolgia és berendezések alkalmazási területe: semleges tipusu fluortartalmu természetes vizek /5 mg/l alatti fluorkoncentráció/, bázikus jellegü vizek /12 mg/l fluortartalomig/, kemény viz /4 mg/l fluortartalomig/ felhasználására épülő vizmüvek. A kutatási anyagban megtalálható a vizfluortalanitási technológia leirása és sémája, "Sztruja"-tipusu berendezések alkalmazásával.
Illusztráció: 31. Táblázat: 32. Felhasznált forrás: 119.

/165/ 2
SSZ=810618946 TIP=3 CCC 02826010683
Cim: Viztisztitó telepek tervezési megoldásai optimalizálásának gazdasági problémái
1982 48 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A cimben jelzett kutatási jelentés feltárja a szabadalmi információkra és extrapolációs módszerekre épülő müszaki és gazdasági prognosztizálás lényegét, meghatározza az ivóviztisztitás terén várható előrehaladás főbb irányait, továbbá a szennyviztisztitás tudományos-müszaki fejlődésének főbb irányait. Gazdasági prognózist ad a viztisztitó létesitmények uj müszaki felszereltségére és a beruházások összefüggéseire. Konkrét példákon mutatja be a viztisztitás hatékonyabbá tételét elősegitő reagensek alkalmazásának perspektiváit
Illusztráció: 11.

/52/ 1
SSZ=810618692 TIP=3 CCC 02829012363
Cim: Hidrogeológiai anyagok összefoglalása a szariszui lelőhelycsoport felszin alatti viztartalékainak ujraértékelése céljából
Bibl.: KAZPI 1981 167 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A Szariszui lelőhely-csoportosulással kapcsolatos hidrogeológiai anyagok összefoglalását a szabad vizek elméletének megfelelően végezték el. A kutatási jelentés bemutatja a hasznositható felszin alatti vizkészletek értékelésének rendszerszemléletü módszerét. A Zsakszi-Szariszu lelőhelyen hat áramlás képződik, a felszin alatti vizhozam 678 l/sec. A vizcserélődési ciklus 23,5 év. Az évszázados vizkészlet 503,0 mill. m³, a hasznositható vizkészlet 843 l/sec, a vizkészlet-ujratelitődés 678 l/sec. A Zsaman-Szariszu lelőhelyen két áramlás képződik 96,2 l/sec. hozammal. A csere-ciklus 20 év. A hasznositható vizkészlet 117 l/sec. A felszin alatti vizkészlet növekedése a Zsakszki-Szariszu lelőhelyen 201 l/sec.
Kötetszám: 2 Illusztráció: 5.

TALAJ ÉS TERMŐFÖLD VÉDELMÉVEL, HASZNOSITÁSÁVAL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

/9/ 5
SSZ=810611470 TIP=3 CCC 02811009375
Cim: Eróziógátló területrendezés módszereinek és technológiai alapjainak tökéletesitése
1981 146 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A viz-eróziós tényezők vizsgálata alapján a kutatók uj módszert javasolnak az olvadékviz okozta talaj-lemosódás intenzitásának meghatározására és az erózióval veszélyeztetett szántóföldek kategorizálására. Sokéves számitási átlagok alapján kimutatták az agrotechnikai talajvédő eljárások hatékonyságát a csernozjom és szürke erdei talajokon. A kutatási jelentés bemutatja az eróziógátló agro-erdő-rétmeliorációs létesitmények kiépitésének sémáját. A kutatók behatóan tanulmányozták a szántóföldek eróziógáltó területrendezési módjait. Az optimális mezőgazdasági tájkép kialakitása céljából a földrendezési tervekben megfontolás tárgyává javasolják tenni a természetvédelmi kérdéseket.
Illusztráció: 11. Táblázat: 26.

/92/ 1
SSZ=810618996 TIP=4 CCC 04822008714
Cim: Gyepes podzol talaj különböző mértékü müvelésének és a mütrágya-bevitel növelésének hatása az intenziv buzafajták terméshozamára és a termény minőségére
Szerző: Cserkasina, Nagyezsda Fjodorovna
Moszkvai Tyimirjazev Mezőgazdasági Akadémia /TSZHA/
1982 159 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutató megvizsgálta a különféle buzafajtákat, nitrogén-mütrágyákat a különböző mértékben müvelésbe vont gyepes podzol talajokat. A munka célja: bemutatni a megnövelt mennyiségü mütrágya-bevitel hatását a terméshozamra és a terméynminőségére, ellenőrzini a talajok biológiai aktivitásának változásait a megnövekedett nitrogén-szint következtében. A növény- és talajmintákat közismert módszerekkel vizsgálták, az aminosav-elemzést az AAA881 tipusu automatikus analizátorral végezték. A különböző tényezők /különböző mértékben müvelt gyepes podzol talaj, megnövelt nitrogén-dózis/ együttes hatására vonatkozóan kapott adatok segitségével megállapitották az optimális mütrágya-adagolást, a vizsgált buzafajták esetében. A kutató által javasolt nitrogén-dózis 4-8 q/ha-ral növeli az őszi buza terméshozamát, 15,0-15,5 %-kal a fehérjetartalmat. A kutatási eredmények alkalmazási területe: őszi és tavaszi buzafajták termesztése a nem fekete földü övezet központi részének gazdaságaiban.
Illusztráció: 7. Táblázat: 34. Felhasznált forrás: 250

/85/ 1
SSZ=810619159 TIP=3 CCC 02821010067
Cim: Vizrajzi hálózat mentén fekvő erodált földterületeken a védősáv-telepités meglévő technológiájának továbbfejlesztése és uj technológia kidolgozása
Bibl.: VNIILM 1980 133 old.
Csoport: 1 nyelv: 570

A kutatók kidolgozták azokat a koefficienseket, amelyek a középoroszországi és a Volga-melléki fennsik 15 folyómedencéjében húzódó szakadékos-vizmosásos területeket 5 különböző osztályba soroltták, meghatározták a minimálisan szükséges erdősitettséget és az eróziógátló létesitmények normativáit. Jellemezték a szakadékok lejtőinek és a nehezen kezelhető egyéb területek többi kategóriáinak erdőtelepitésre való alkalmasságát. Tanulmányozták a szakadékokban és vizmosásokban létesitett erdők talajjavitó hatását, ajánlásokat és 22 technológiai térképet dolgoztak ki a vizrajzi állomány földjeinek komplex eróziógátló hasznositására. Agrotechnikai követelményeket dolgoztak ki a speciális erdőtelepitő gépekre, a KFSZ-1,4 kultivátorra vonatkozóan stb. Metodikát készitettek a szakadékos-vizmosásos rendszerek komplex talajjavitó-gazdasági hasznoistása gazdasági hatékonyságának értékelésére. Az uj technológia bevezetése lehetővé teszi a munka termelékenységének 2-2,5-szeres növelését, a költségek 1,5-2-szeres csökkentését.
Táblázat: 20.

/184/ 7
SSZ=810606586 TIP=4 CCC 04825001313
Cim: Száraz-völgyi kulturlegelők vizigénye és öntözési rendje a Belorusz SZSZK észak-keleti részében
Szerző: Beljaszov, Vlagyimir Ivanovics
Belorusz Meliorációs és Vizgazdálkodási Kutató Intézet /BELNIIMIVH/ 1982 244 old.
Csoport: 1 Nyelv:570

A kutatás tárgyát az öntözött szárazvölgyi legelők, azok vizháztartása és hasznoistási hatékonysága képezte. A kutatás célja: a talaj vizmérlege alkotórészeinek, azok számitási módszereinek pontositása, továbbá tudományosan megalapozott ajánlások kidolgozása a kulturlegelők öntözési rendjére Belorusszia északkeleti részének viszonyai között. Kutatási módszerek és eszközök: a talaj vizmérlegének számitási módszere és a vizfelhasználás bioklimatikus számitási módszere; szabványmüszerek és speciális automata felszerese. Ezek segitségével meghatározták a bioklimatikus együtthatókat és képleteket az öntözött legelők napi vizfelhasználásának kiszámitásához, ugyszintén a kiszámitott öntözési normákat. Az ajánlások gyakorlati bevezetéséből származó gazdasági megtakaritás a Mogiljov kerületi "Zarja" kolhozban 92 ezer rubel volt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a BSZSZK Vizgazdálkodási Minisztériumának "Belvodekpluatacija" elnevezésü köztársasági termelési egyesülése. Összefoglalva: pontositották a legelők öntözési üzemmódjának számitási metodikáját, kidolgozták az öntözési üzemmód aktuális meteorológiai adatok alapján történő számitógépes kiszámitásának algoritmusát és bebizonyitották a legelők esőztetésének hatékonyságát.
Illusztráció: wl. Táblázat: 49. Bibl.: 18.

/6/ 6
SSZ=810615154 TIP=3 CCC 02821019301
Cim: Talajtérképek összeállitása és talaj-erőforrások számbavétele az állami, köztársasági és helyi tervezéshez
1981 135 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A különböző talajok foszfát-háztartásának és a talajok termőképességének fokozását célzó agrointézkedések rendszerének tanulmányozása során megállapitást nyert, hogy a foszformütrágyák hatékonysága forditott arányban áll a vándor-foszfátok tartalmával és a talaj nitrogénszintjével. A foszformütrágyák bevitele minden növénynél jelentős termésnövekedést eredményez, max. 3 mg/kg foszfortartalom mellett A cirok szemtermése az alapvető talajmüvelési munkák időpontjától függ, szikesedő talajok esetében legmegfelelőbb az októberi szántás. Megfelelő hidrotechnikai berendezések nélkül müködő öntözőrendszerek esetében romlik a rednszer üzemeltetése és mesterségesen korlátozódik az eszközellátás. A gyapotföldek mineralizálódott vizzel való öntözése pozitiv hatással van a növények fejlődésére. A szubartézi és öntözőárokból vett vizzel felváltva a hatás csaknem azonos. Az eredményeket az Azerbajdzsán SZSZk-ban gyakorlaban is alkalmazzák.
Illusztráció: 2. Táblázat: 65.

/44/ 6
SSZ=810616567 TIP=3 CCC 02821028751
Cim: Alapvető mezőgazdasági növények talajvédő termesztési technológiáinak kidolgozása
1980 189 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatók nagy hatékonyságu módszereket dolgoztak ki az őszi buza és az évelőfüvek alá történő talajelőkészitésre az erodált lejtős szántóföldeken és takarmányföldeken, amely módszerek elősegitik a talajlemosódás csökkentését és a növények terméshozamának növelését. A kedvezőtlen adottságu erodált talajokon történő meghonositás céljából 20 fa- és cserjefajta potenciális képességeit vizsgálták meg. Meghatározták az erődültetvények mütrágyázásának optimális határidőit és a mütrágyák adagolását. Ajánlásokat dolgoztak ki az erodált termőföldek javitására és regionális hasznositására.
Illusztráció: 7. Táblázat: 57.

/68/ 6
SSZ=810606063 TIP=4 CCC 04823001477
Cim: Éghajlati viszonyok figyelembe vétele a Belorusz SZSZK talajainak minőségi értékelésében
Szerző: Zubovszkij, Vlagyimir Sztyepanovics
Leningrádi Mezőgazdasági Intézet /SZHI/ 1982 221 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző a Belorusz SZSZK automorf talajait, éghajlati viszonyait és a mezőgazdasági növények terméshozamát vizsgálta. Kutatásának célja: a BSZSZK klimatikus sajátosságainak, az éghajlati feltételeknek a mezőgazdasági termőföldek produktivitására gyakorolt hatásának tanulmányozása, a mennyiségi paraméterek meghatározása volt. Kutatási módszerek és eszközök: statisztikai és korrelációs-regressziós analizis, "Minszk-32" tipusu elektronikus számitógép. A Belorusz SZSZK-ra vonatkozóan először kerültek meghatározásra azok a klimatikus tényezők, amelyek kihatással vannak a földek termőképességére és megállapitást nyert a termésnagyságra gyakorolt hatásuk mértéke is. Az éghajlati feltételek korrekciós együtthatóit felhasználták a földértékelési munkák során, s ennek köszönhetően e munkák második fordulójában lényegesen megnövekedett a talajértékelési eredmények hitelessége. Az egyes növényekre vonatkozó éghajlati korrekciós együtthatókat felhasználhatják a belorussziai talajok gazdasági értékelésénél is.
Illusztráció: 6. Táblázat: 45. Forrás: 23.

/74/ 6
SSZ=810616937 TIP=3 CCC 02827028304
Cim: Központi feketeföldü területek talajainak származástani vizsgálata, minőségi állapotuk meghatározása a talajok legésszerübb hasznoistása céljából
1982 44 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés ismerteti az 1976-1980. évek folyamán végzett kutatások /helyszini és laboratóriumi vizsgálatok/ eredményeit. Az emlitett időszakban a kutatók a Voronyezs terület öntözött és nem öntözött, közönséges és déli csernozjomos vidékeiről származó talajmintákat vizsgálták. Talajtani tanszék laboratóriumaiban határozták meg a talajok kémiai, fizikai-kémiai és fizikai tulajdonságait annak megállapitása végett, milyen kihatással van az öntözés a fenti tulajdonságok változásaira. Kimutatták, hogy az öntözött és nem öntözött területken az egyes csernozjom-altipusok némely komponensei /humusztartalom, vizben oldódó anyagok, fizikai tulajdonságok/ eltéréseket mutatnak, s ennek alapján következtetéseket vontak le a mezőgazdasági termőterületek öntözésének célszerüségére vonatkozóan.
Táblázat: 7.

/7/ 5
SSz=810611524 TIP=3 CCC 02814018210
Cim: Talaj-meliorációs feltételek változásainak prognosztizálása a vizfolyások territoriális eloszlásával kapcsolatban
Bibl.: SZEVNIIGIM 1981 39 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás eredményeképpen elkészült: "Iránymutató az erőmüvi viztározók környékén és a vizfolyások átvezetésének nyomvonala mentén elterülő mezőgazdasági termőterületek vizpótlásának prognosztizálására". A helyi vizfolyások öntözési célu felhasználásának mennyiségi megalapozásához elvégezték a hidrológiai számitások pontosságának értékelését. A publikáció bemutatja a Volga-medence folyóvizeinek szennyeződési dinamikáját, jellemzést ad a Volga-melléki folyók április-juniusi hőháztartásának alakulásáról és értékeli a hideg viztömegek esetleges hatását a földek termőképességére. Az öntözés kiterjesztését a tej- és hustermelő ágazatok céljait szolgáló övezetekben és az északi folyók vizlefolyása elvezetésének mennyiségi csökkentését ugy oldották meg, hogy a talaj- és topográfiai viszonyok mérlegelése alapján jelölték ki az öntözésre és a vizlefolyás befogadására alkalmas területeket.
Illusztráció: 5. Táblázat: 3.

/25/ 5
SSZ=810610813 TIP=3 CCC 02813018355
Cim: Javaslatok kidolgozása a melioráció gazdasági hatékonyságának meghatározására, a meliorációs fejlesztések prognosztizálására és tervezésére, ill. a rendelkezésre álló módszerek továbbfejlesztésére
Bibl: VNIIGIM 1981 83 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A publikáció a talajjavitási beruházások gazdasági hatékonyságának meghatározására szolgáló metodika továbbfejlesztését sürgeti és felvázolja ennek módozatait. Módszertani javaslatokat ad az uj meliorációs technika hatékonyságának érétkelésére. Vázlatosan ismerteti a talajjavitási beruházások hatékonyságának felmérésére szolgáló metodikát, a Szovjetunió és Lengyelország viszonyait véve alapul. Bemutatja a melioráció prognosztizálásának és hosszu távu tervezésének alapelveit és ütemezését, a tervezés optimalizálásának gazdasági-matematikai módszereit. Ismerteti a meliorációs intézkedések tervezésével kapcsolatos számitások automatizálásának és tökéletesitésének módszertani alapjait.

/7/ 5
SSZ=810611446 TIP=3 CCC 0281900475
Cim: Dagesztán siksági övezete termőföldjeinek minőségi számbavétele és értékelési skála kidolgozása
Bibl: NIISZH 1981 :97 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

Keresztsávos földmüvelési viszonyok között első izben végeztek kutatásokat a gabonafélék termesztésére szánt öntözött szántóföldi talajok és a természetes takarmánytermő földek talajfajtái értékelési skálájának kidolgozása céljából. Az elkészült talajértékelési metodika ujszerüsége abban rejlik, hogy az országos értékelési módszertől eltérően a termés-becslést nem a statisztikai adatok alapján végezték, hanem közvetlenül a termőhelyen, a konkrét talaj-különbözőségek figyelembe vételével. A kutatások eredményeképpen megállapitást nyert, hogy Dagesztán siksági övezete öntözött talajainak és takarmánytermő területeinek értékelési skálájához a természeti sajátosságok alábbi főbb mutatóit kell alapul venni: Szintvastagság A+B, humuszkészlet /t/ha/ az A+B szintnivóban, talaj-összetétel, a talajszikesedés foka. A talajok tulajdonságai és termőképessége alapján 100-fokos értékelési skálát állitottak össze. 100 pontra értékelték a sötét-gesztenye-barna kötött agyagos talajokat. Korrekciós együtthatókat állapitottak meg a talaj mechanikus összetételére és elszikesedési fokára. A korrekciós koefficiens o,6-0,9.
Illusztráció: 4. Táblázat: 20.

/16/ 5
SSZ= 810611558 TIP=3 CCC 02812017024
Cim: Intézkedések kidolgozása és bevezetése a föld termőképességének visszaállitását biztositó technológiák javitására
1981 159 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatók kisérleti uton vizsgálták az alacsony termőképességü talajok meglévő planirozási módszereit. Tanulmányozták az összes planirozási módszer müszaki-gazdasági és agromeliorációs hatékonyságát. Ajánlásokat tettek a föld termőképességének megőrzését biztositó, hatékonyabb talajrendezési technológiára.

/20/ 5
SSZ=810611372 TIP=3 CCC 02812004028
Cim: Különböző kémiai vegyületek hatékonyságának vizsgálata a hegyi legelők és kaszálók gyomtalanitása és a talajban élő kártevők elleni védekezés céljából
Bibl.: SZHI 1981 49 old.
Csoport: 1

A kutatók tanulmányozták a mezei kamilla ökológiai sajátosságait, kimutatták ökológiai "buvóhelyét" a fitocönózisban, aminek alapján kidolgozták a kamillavirág elterjedésével szembeni védekezés módo-

zatait. A vizsgált gyomirtószerek nem veszélyesek más növényekre és a háziállatokra, és ki van zárva a káros környezeti hatás lehetősége is. Helyszini kisérleteket és gyakorlati próbavizsgálatokat végeztek a szénakaszálókon - a kamilla fő elterjedési területein. Ezen kivül különféle gyomirtószereket próbáltak ki a rododendron elleni védekezés céljából. A legjobb eredményeket a Turdon-22K és a Banvol-D gyomirtószerekkel érték el. A talajaban lévő kártevők irtására szolgáló peszticidek közül a karbationt, a tiazont és a metilbromidot vizsgálták. Részletesen tanulmányozták a metilbromid hatását a különböző kártevőkre is, és gyakorlati ajánlásokat dolgoztak ki.

/20/ 4
SSZ=810639179 TIP=3 CCC 02820066405
Cim: Főbb észak-keleti tájegységek biológiai körfolyamatai és azok hatása a talajkéződésre
Bibl.: IBPSZ DVNC AN SZU 1982 134 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés felméri a biomassza készleteit és szerkezetét a hegyi és siksági tundrákon, sarkövi törpenövényzetben, cirbolyafenyő- és lomblevelü erdőkben és mocsaras vidékeken. Ismerteti a domináns növényfajok hamu-összetételét és nitrogéntartalmát. Jellemzi a növényi szerves anyag dinamikáját és biológiai körforgását a vizsgált főbb tájegységeken belül. Bemutatja a kémiai elemek növény--talaj cserefolyamatainak jellegzetességeit. Vizsgálja az anyagok biológiai körforgásának hatását a talajképződési folyamatokra, valamint a természetes rekultiválódás lehetőségei alapján osztályozza a különböző tájegységeket. Emellett a jelentésben megtalálható a tájegységek felosztása a fitomasszának a lombhullás évi növekményéhez és az évente elhaló növényi részkhez viszonyitott arányának mértéke, továbbá az anyagok biológiai körfogásának tipusai alapján.
Táblázat: 33.

/63/ 4
SSZ=810629810 TIP=4 CCC 04820016965
Cim: Az erdősávok és a trágyázás hatása a mezőgazdasági növénytermesztés talajviszonyaira a Volgográd terület világos-gesztenyebarna talajzónájában
Szerző: Szeljanyina, Zinaida Mihajlovna
VASZHNIL Agromeliorációs Kutatóintézet /VNIALMI/
1982 260 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A mezőgazdasági termőföld talajviszonyaiban az erdősávok és a trágyázás hatására bekövetkező változások tanulmányozásának célja: az erdővédő sávoktól különböző távolságra fekvő mezőgazdasági ültetvények talaj-agrokémaiai feltételeinek komplex vizsgálata, a differenciált agrotechnikai beavatkozások tudományos megalapozása végett. A VNIALMI metodikája, a helyszini vizsgálatok és laboratóriumi elemzések általánosan elfogadott metodikái alapján, térbeli szinképelemzés és fizikai modellezés segitségével vizsgálták az erdősávok és a

trágyázás hatását a talajban végbemenő átalakulások diagnosztikájára, a talaj tápanyagfelvételi rendszerére, vizháztartására, a mezőgazdasági növények terméshozamára, a tápanyag-hasznositás szerkezetére, mérlegére és együtthatóira. Világos-gesztenye-barna talajon vizsgálták az erdősávok és a trágyázás hatását a fenti és egyéb folyamatokra. Optimális mütrágyadózisokat állapitottak meg az őszi és tavaszi vetések alá. Az ajánlásokat a Volgográd területen mintegy 1580 hektáron alkalmazták a gyakorlatban. A differenciált mütrágyabevitelből eredő éves jövedelem 13rubel/ha volt, 92 %-os rentabailitás mellett.
Illusztráció: 27. Táblázat: 47. Felhasznált forrás: 186

/121/ 4
SSZ=810629631 TIP=4 CCC 04820016483
Cim: Peszticidek aktivitási fokának automatikus rendszerezésére és prognosztizálására szolgáló modellek önszerveződésének módszerei
Szerző: Oszipenko, Vlagyimir Vasziljevics
USZSZK TA Kibernetikai Intézete /IKAN USZSZR/
1982 142 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a környezet-ember bonyolult rendszere a peszticidek befolyására. A kutatás célja: módszerek és algoritmusok kidolgozása és vizsgálata az automatikus rendszerezés és prognosztizálás informativ jelrendszereinek kialakitásához, a peszticid-aktivitás mértékének meghatározása céljából. Kutatási módszerek: matematikai modellek számitógépes önszerveződése, alakfelismerési elmélet, véletlen folyamatok elmélete. A kutatók által kidolgozott módszereket és algoritmusokat környezetvédelmi feladatok megoldásához szükséges matematikai háttér kialakitásában használták fel. Alkalmazási terület: különböző környezeti elemekben a peszticidek viselkedésének vizsgálata és prognosztizálása. A disszertáció ismerteti a peszticidek veszélyességének felmérésével és a talaj peszticid-tartalmának prognosztizálásával kapcsolatos feladatok megoldásait.
Illusztráció: 10. Táblázat: 5. Forrás: 93.

/129/ 4
SSZ=810629690 TIP=4 CCC 04820016552
Cim: Legelők fütakarójának gyorsitott ütemü kialakitása, szabályozott vizháztartás mellett
Szerző: Szavenkov, Alekszandr Vasziljevics
Moszkvai Tyimirjazev Mezőgazdasági Akadémia /TSZHA/
1982 164 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző olyan öntözött kulturlegl őket tett vizsgálat tárgyává, amelyeket már a telepités évében felhasználnak a jószág legeltetésére. Vizsgálatának célja az volt, hogy felmérje a talajnedvesség különböző szintjeinek hatását a legelői fütakaró kialakulására, vizigényére,

produktivitására, minőségére, programozott ásványi tápanyagbevitel mellett. Különböző vizsgálati módszerek és eszközök alkalmazásával feltárta a fütakaró kialakulása, produktivitása, vizigénye, minőségi összetétele és a talajnedvesség szintje, valamint a levegő relativ páratartalma alapján kiszabott vizpótlások közötti összefüggéseket. A kutató által javasolt optimális öntözési rendet a Moszkvai területen 118 hektáron alkalmazták, 19-21 ezer rubeles gazdasági hatékonysággal. Kimutatták, hogy a legelői fütakaró maximális produktivitásának eléréséhez a talaj nedvességtartalmát 70-85 %-on kell tartani, valamint a relativ páratartalom 40-45 %-ra való süllyedése esetén pótlólagos öntözéshez kell folyamodni, 30 m³/ha szintet tartva be. Illusztráció: 5. Táblázat: 36. Forrás: 214.

/147/ 4
SSZ=810631863 TIP=4 CCC 0482001797 9
Cim: A Tyerek-folyó völgyének a Csecsen-Ingus ASZSZK határán belüli elszikesedett talajai és azok kénsavas feljavitása
Szerző: Harcsenko, Anatolij Mihajlovics
Harkovi Mezőgazdasági Intézet 1982 285 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A Csecsen-Ingus ASZSZSK /CSIASZSZK/ lugos talajai vizsgálatának célja: a fent nevezett talajok kialakulási feltételeinek, összetételének és legfontosabb tulajdonságainak részletes tanulmányozása és a savazás szerepének meghatározása e talajok termőképességének fokozásában. Kutatási módszerek és eszközök: terepvizsgálatok, laboratóriumi, regressziós-korrelációs elemzés, hazai és külföldi gyártmányu müszerek és berendezések. A kutató továbbfejlesztette és kiegészitette a lugos talajok kénsavas feljavitásának elméleti alapjait, és az Észak-Kaukázusban először tanulmányozta a kénsavas vegyi melioráció módszerének alapját képező legfontosabb jelenségeket. A CSIASZSZK-ban több mint 860 hektáron vezették be a lugos talajok kénsavas feljavitására tett ajánlásokat, 775 ezer rubel évi hatékonysággal. Alkalmazási terület: a CSIASZSZK és más észak-kaukázusi területek gazdaságai, ahol lugos szikesedésü talajok vannak elterjedve. A disszertáció ismerteti a kénsavas melioráció technológiáját.
Illusztráció: 33. Táblázat: 20 Forrás: 276.

/182/ 4
SSZ=180631483 TIP=4 CCC 04820016749
Cim: Az Elő-Kaukázus-i közönséges csernozjom szélerózióval szembeni ellenállóképessége változásainak törvényeszerüségei
Szerző: Zaharova, Natalja Nyikolajevna
Dokucsajev V.V. nevét viselő Talajtani Intézet
1982 229 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A disszertáció szerzőjének az Elő-Kaukázus-i közönséges csernozjom vizsgálatával az volt a célja, hogy tanulmányozza a talaj szélerózióval szembeni ellenállóképessége szezonális változásainak törvény-

szerüségeit, a mezőgazdasági növények müvelési technológiáival, a domborzati viszonyokkal és a klimatikus tényezőkkel összefüggésben. Kutatási módszerek és eszközök: a talaj halmazállapot vizsgálata száraz szitálásos módszerrel /Szavvinov-módszer/, a talajhalmazállapotok mechanikus tartósságának vizsgálata vibroszkóppal /Reingárd szerint a talaj- és éghajlati viszonyok modellezése klimatikus kamrában/. Első izben nyert bizonyitást az, hogy a talaj szélerózióval szembeni ellenállóképessége csökkenésének fő oka a többszöri fagyás-olvadás és nedvesség-kiszáradás. Regressziós egyenelteket állitottak fel a meteorológiai jelzésekkel összefüggő porlódás mértékének meghatározásához. A kutatási eredmények alkalmazásának hatékonysága: a termelési költségek 20-40 %-os csökkenése, tiszta jövedelem növekedése hektáronként 13-25 rubel értékben. Bebizonyosodott, hogy bármely hagyományos mezőgazdasági növénytermesztési technológia alkalmazása esetén szükség van a talaj szélellenállásának fokozását célzó intézkedésekre.
Illusztráció: 12. Táblázat: 37. Forrás: 97.

/220/ 4
SSZ=810632502 TIP=3 CCC 02824041330
Cim: Növényi erőforrások kutatása a kulturnövények származási területein, magasan fejlett növénytermesztési és -nemesitési gyakorlattal rendelkező országokban és a Szovjetunió főbb klimatikus övezeteiben
Bibl.: VNIIZH 1982 44 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

Hét expediciót szerveztek takarmányozási, kulisszás és eróziógátló rendeltetésü növényi erőforrások felkutatására és gyüjtésére Kazahsztán, az Altáji országrész és Délnyugat-Szibéria tizennégy körzetében. Összesen 1340 mintát gyüjtöttek vadon élő, évelő növényekből, 754 mintát kaptak helyi őshonos és nemesitett fajtákból, amelyeket az ország más térségein és külföldön gyüjtöttek a Vavilov Intézet, a Komarov Botanikai Intézet, az Altáji Földmüvelési és Növénynemesitési Kutató Intézet stb. expediciói. Három kisérleti telepet létesitettek /hagyományos mezei, öntözött és szalonyeces/ 2376 minta előzetes tanulmányozására, szaporitására és kiválsztására. A biológiai sajátosságok és gazdaságossági szempontok alapján egész sor növénymintát alkalmasnak találtak a későbbi beható tanulmányozásra. 1980-ban a másodlagos tanulmányozás céljára szolgáló kisérleti telepen 23 olyan növényfajtát vetettek, amelyeket a fenti sajátosságok alapján kiemelkedőnek itéltek, köztük 6 hüvelyes és 17 gabonafajtát.

/268/ 4
SSZ=810801327 TIP=3 CSEH 08234107M
Cim: Vyuziti hnoje a mocuvky v systemu hnojeni
/Komposztált istállótrágya és trágyalé felhasználása a trágyázási rendszerben/
Szerző: Skarda M.
Bibl.: Vyzkumny Ustav Rostlinne Vyroby, Praha 1982 38 old.
Csoport: 1 Nyelv: 790

A jelentés négy hosszu vizsgálati periódus kutatási eredményeit tartalmazza. Ezek során istállótrágyával, friss trágyából és földből készitett komposzttal, valamint ipari mütrágyákkal kezeltek nehéz agyagos homoktalajt, agyagos barnaföldet stb. az 1956-1981. évek közötti időszakban.

/273/ 4
SSZ=810268743 TIP=4 NDK DFE62945M
Cim: Theoretische und metodische Aspekte der Bioindikation von Bodenkontaminationen an Chlorella vulgaris
/Talajfertőzés bizonyitására Chlorella vulgaris-sal történő bioindikáció elméleti és módszertani aspektusai/
Szerző: Held, A.
ZIID, 1981 90 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A kutatási anyag tartalmazza a mérgező vegyszerek maradványai okozta talajfertőzés megállapitására szolgáló egyszerü gyorsteszt leirását. A vegyszermaradványok leválasztása desztilláltvizes extrahálással történik. A talajkivonatban zöld vizinövényeket növesztenek, s az indikátor szerepét a növények fejlődése tölti be. A kutatási eredményeket modellen mutatják be és teszteket javasolnak hagyományos vizsgálatok végzéséhez.
Illusztráció: 7. Táblázat: 10. Bibl.: 90.

/300/ 4
SSZ=810635472 TIP=3 CCC 02819000367
Cim: Uj genetikai-technológiai talajosztályozási rendszer, talajtérképezési rendszer és távlati terv-prognózis kidolgozása a moldáviai talajerőforrások hasznositására és védelmére a mezőgazdasági termelés növekedésének és koncentrálódásának feltételei között
1981 191 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés ismerteti az erdei talajok és erodált csernozjomok sajátosságaira és összetételére vonatkozó tömeges adatok statisztikai feldolgozásának eredményeit, továbbá a technogén beavatkozásnak kitett talajok ujszerü osztályozását, s kisérleti megalapozását. Részletes ásványtani és geokémiai jellemzést nyujt a legfontosabb talajfajtákról, leirja a talajvizsgálat metodikai továbbfejlesztését,

röviden áttekinti a köztársaság talajtérképét, bemutatja a negativ tulajdonságu talajok /elszikesedett stb./ paramétereit, gyümölcstermő növények termesztésére való alkalmasságuk szemszögéből. Felvázolja a moldáviai talaj-védelem 2000-ig szóló terv-prognózisát. Illusztráció: 14. Táblázat: 63.

/29/ 3
SSZ=810630045 TIP=4 CCC 04820018124
Cim: Alagcsövezett ártéri legelők hatékonysága és a gyeptakaró hasznositása az állásos és legeltetéses szarvasmarha-tenyésztés céljából
Szerző: Barda, Vlagyimir Mihajlovics
Moszkvai Mezőgazdasági Akadémia /MSZHA/
1982 174 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző vizsgálatának tárgyát a dubnai kerület ősgyepes, ártéri, lecsapolt legelői, a Moszkva területi zagorszki kerületi Konsztantyinovszkij Szovhoz szarvasmarhatenyésztő telepe képezte. A kutatás célja: az ősgyepes legelők produktivitása és a nitorgén-mütrágya-adagolás közötti összefüggések feltárása az optimális mütrágyázási normák egyidejü megállapitásával; a legelőkről betakaritott takarmány minőségének vizsgálata; a szarvasmarha-állomány nyári takarmányozási módjainak gazdasági értékelése. Kutatási módszerek: helyszini, kémiai, gazdasági-statisztikai módszerek. A szerző behatóan tanulmányozta az alagcsövezett, ártéri ősgyepes legelők nitrogéntápanyaggal való ellátásának kérdéseit és összehasonlitó értékelést készitett a tejelőállomány állásos és legeltetéses tartásának termelékenységéről. Ajánlásokat tesz az ősgyepes ártéi legelők produktivitásának növelésére, amelyeket próbaképpen a Konsztantyinovszkij Szovhozban alkalmaztak a gyakorlatban, 150 ezer rubel megtakaritást érve el. A kutatási eredmények sikerrel alkalmazhatók a nem fekete földü övezet alagcsövezett legelőin. Az anyagban bizonyitást nyert a szarvasmarha legeltetéses tartásának nagyobb hatékonysága az állásos tartási móddal szemben.
Illusztráció: 2. Táblázat: 42. Felahsznált forrás: 251

/56/ 3
SSZ=810631011 TIP=3 CCC 02825039430
Cim: A krioszféra talajai és azok müvelésbe vonása a bioszféra-erőforrások racionális hasznositásával kapcsolatban
1982 323 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatási jelentés jellemzi az örök fagy övezetének talajtipusait és megállapitja a kriogenezis negativ hatását a fagyos talajok természetes termőképességére. Egyben javaslatokat tesz arra vonatkozóan, miként lehet leküzdeni a kriogenezist, mint entrópia-erősitő tényezőt, ill. az örökké fagyott talajok feljavitásának, hasz-

nositásának, védelmének negativ tényezőjét. Az anyag részletesen elemzi a talajtakaró felépitését a déli tundra krigén középdomborzatával kapcsolatosan; jellemzi a Kolimai-sikság északi részének természeti viszonyait és mutatja az azokról készült légifényképek kiértékelésének sajátosságait. A tényanyag nagyléptékü térkép-készlet formájában került összegezésere. A jelentés részletesen jellemzi a tungiro-nenjuginszki körzet /a BAM zónája a Csitai területen/ talaj- és ökológiai viszonyait és ismerteti az ottani talajok racionális hasznositásának tudományos alapjait.
Kötetszám: 2. Illsztráció: 33. Táblázat: 14.

/81/ 3
SSZ=810631834 TIP=4 CCC 04820017941
Cim: Öntözött földek mezőgazdasági hasznositása gazdasági hatékonyságának növelése
Szerző: Inogamov, Utkur Sukurovics
Közép-ázsiai Mezőgazdasági Kutatóintézet /SZANIIESZH/
1982 165 old.
Csoport: 1 Nyelv: 57o

A disszertációban összefoglalt kutatások célja az Üzbég SZSZK Namagan területének gyapot-termesztő kolhozai példáján annak vizsgálata volt, hogy egyrészt milyen mértékben hasznositják az öntözött földeket a talajok termőképességének figyelembe vételével, másrészt, hogy javaslatokat dolgozzanak ki a hasznositás hatékonyabbá tételére. Az anyag ismerteti a földhasználat gazdasági hatékonysága meghatározásának továbbfejlesztett mutatóit; metodikát ad a vetésforgók értékelésére a nyersgyapot termlésére szakosodott gazdaságok specifikus feltételeihez igazodva. A szerző megalapozott értékelést nyujt az intenziv mezőgazdasági termelés fő irányairól és továbbfejlesztési a termelés tervezésének és a dolgozók anyagi ösztönzésének rendszerét a termőföld minőségi mutatóinak figyelembe vételével.
Táblázat: 39. Felhasznált forrás: 139.

/97/ 3
SSZ=810633047 TIP=4 CCC 04820018926
Cim: Mezőgazdasági rendeltetésü földek igénybevételének hatékonyabbá tétele
Szerző: Gabdrahmanov, Edge Gabdrahmanovics
Celinográdi Mezőgazdasági Főiskola 1982 175 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző az Ural terület földalapját és mezőgazdasági rendeltetésü földterületeit vizsgálta. Kutatásának célja: gazdaságilag megalapozott metodika és gyakorlati javaslatok kidolgozása a mezőgazdasági földhasználat hatékonyságának, azon belül a szemes termény és takarmány-termelés növelésére. Munkája során analitikus, monografikus, tervezési-számitási, absztrakciós logikai és statisztikai-gazdasági módszereket alkalmazott, elektronikus számitógép igénybevételével.

Pontositotta a racionális földhasználat fogalmát, rendszerezte a földhasználat hatékonyságának mutatóit, továbbfejlesztette a talaj termőképességének fokozását célzó intézkedések gazdasági megalapozásának metodikai megközelitését. A mezőgazdasági termőföldek hatékonyabb kihasználását célzó javaslatokat részben kipróbálták és alkalmazták a terület gazdaságai, ennek köszönhetően 21 %-kal nőtt a mezőgazdasági össztermelés és 180 millió rubellel a tiszta jövedelem. A kutatási eredmények alkalmazási területe: Kazahsztán száraz-sztyeppi gazdaságai; távlati gazdaságfejlesztési tervek készitése; földrendezési tervek kidolgozása.
Összefoglalva: a szerző javaslatokat dolgozott ki a mezőgazdasági területgazdálkodás fejlesztésére, feltárta a mezőgazdasági termőföldek növelésének tartalékait, megalapozta a terméshozam és termék-kihozatal távlati növelésének lehetőségeit.
Illusztráció: 1. Táblázat: 34. Felhasznált forrás: 130.

/103/ 3
SSZ=810632509 TIP=3 CCC 02826041499
Cim: Észak-kazahsztáni csernozjomok geokémiája és ásványtana
1982 44 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Korszerü módszerek alkalmazásával határozták meg a talajásványok összetételét és azok mennyiségi arányait a durva törmelékes és finomszemcsés rétegekben. Differenciáltán értékelték a talajok foszfor- és káliumtartalmát, továbbá pontositották azok megengedett és nehezen hozzáférhető formáit a növények számára. A mikromorfológiai kutatások azt mutatták, hogy az alapkőzeteken kifejlődött talajok a finomszemcsés rétegben hasonló tulajdonságokat, mig a talajvázat tekintve lényeges eltérést mutatnak. Az alapvető csernozjom-fajták mikrostrukturájának tanulmányozása kimutatta, hogy minden egyes altipusra a szerves és agyagos anyag mikroszerkezetének sajátos mikromorfológiai tulajdonságai jellemzők, ami lehetővé teszi ezen anyagok talajképződési szerepének konkrétabb megitélését. Az optikai tömörség mértéke a huminsav-molekulák kondenzálódásának mutatója, és a kapott adatok alapján kimutatható a huminsavak korábbi jelenléte az iszaposodott talajfrakciókban.

/107/ 3
SSZ=810632235 TIP=3 CCC 02826039969
Cim: Csucsfrekvenciás radiometriai metodikák és eszközök kidolgozása a legfelső talajréteg nedvességtartalmának távolsági mérésére
Bibl.: IRE AN SZU 1982 43 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570
A jelentés ismerteti az átnedvesedett talajok csucsfrekvenciás sugárzási jellemzőivel kapcsolatos elméleti és kisérleti kutatások eredményeit. Egyebek között metodikát dolgoztak ki a talaj nedvességtartalmának és a talajvizszintnek a távolsági radiometriás jelzésére. Értékelték a növénytakaró védőhatását. Kidolgozták a csucsfrekvenciás radiometriás nedvességmérők makettjeit és elhelyezték egy AN-2 repülőgép fedélzetén. A müszert több éven keresztül próbaüzemeltetésnek vetették alá a SZU különböző éghajlati övezeteiben.

/124/ 3
SSZ=810633862 TIP=4 CCC 04830001141
Cim: Öntözés okozta erózió és annak hatása a domborzat alakulására
Szerző: Krasznov, Szergej Fedorovics
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/ 1982 238 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás témája a Dzsizaki-sztyepp az OSZFSZK Fekete-tenger melléki zónája Karakumi-csatorna körzetében ujonnan öntözés alá került területek erózioja volt. A kutatási cél az volt, hogy tanulmányozzák a természetes és technogén tényezők hatását az öntözésből eredő erózió kialakulására és értékeljék az ilyenfajta erózió hatását a domborzat alakulására. Az öntözött lejtős területek hosszusága alapján meghatározták az öntözési eróziós folyamat főbb sajátosságait. Mennyiségi értékelés készült a lefolyásról, lemosódásról és egyéb, az öntözött területek eróziójának kialakulását jellemző tényezőkről. Kidolgozták az öntözési erózióval veszélyeztetett lejtők hosszanti profilja kialakulásának matematikai modelljét. A kutatási eredmények hasznositási területe a melioráció. A fent ismertetett kutatás gyakorlati jelentősége és ujszerüsége abban rejlik, hogy lehetővé teszi az öntözött földek eróziós veszélyeztetettségének értékelését és erózió-gátló intézkedések tervezését, amely intézkedések figyelembe veszik az öntözési eróziós folyamat sajátosságait és tartalmazzák az erózió-gátló öntözési technika kiválasztásának szempontjait.
Illusztráció: 49. Táblázat: 32. Felhasznált forrás: 210

/146/ TIP= 3 3
SSZ=810635471 CCC 02811000366
Cim: Módszerek kidolgozása moldáviai talajok fizikai állapotának optimalizálására és értékelésére
1981 118 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás során összegezték a talajfeszültség értékelésére vonatkozó sokéves kisérleti adatokat, meghatározták a talaj tipusának, a lejtések müvelési módjának és megvilágitásának hatását a talaj hőháztartására, ill. tanulmáynozták a talaj vizkörforgásának sajátosságait különböző domborzati viszonyok között. Modellezték az odható sók halmazállapoti és mozgási viszonyait az automorf talajok nedvesedésének folyamatában. Összegezték a folyók és artézi kutak mineralizálódott vizének öntözési célu felhasználására, valamint az ilyen vizzel történő öntözésnek a talajok tulajdonságaira és szikesedésére gyakorolt hatására vonatkozó adatokat. Tanulmányozták az erősen diszpergált talajok tulajdonságainak javitását és stabilizálását célzó különböző technológiai eljárások hatását és gyakorlatban ellenőrizték a talajok hidrotermikus erőforrásai racionális kihasználására szolgáló némely eljárások hatékonyságát.
Illusztráció: 3. Táblázat: 58.

/149/ 3
SSZ=810635498 TIP=3 CCC 02819003040
Cim: Rovarirtószerekkel kezelt talajok biológiai értékelése
1981 62 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A tudósok kimutatták, hogy a vizsgált mezőgazdasági tájegységekre a földigiliszta és fonálféreg, míg az erdei talajokra a mikro-izeltlábuak tulszaporodása jellemző. Az utóbbiak nagyobb mennyiségben tartalmaznak B-vitaminokat. Megállapitást nyert, hogy a talajban elő gerinctelen organizmusok - hamazid, oribatid, földigiliszta és a rovarlárvák - testükben akkumulálják a foszfororganikus rovarirtószereket és azokat metabolitokra bontják le.
Táblázat: 14.

/150/ 3
SSZ=810635503 TIP=3 CCC 02813003532
Cim: Módszerek kidolgozása csuszamlásos és tulnedvesedéses lejtők alacsony termőképességü talajainak feljavitására és hasznositására
1981 151 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatási jelentés összefoglalja a témába vágó szakirodalmi és szabadalmi információkat; ismerteti a csuszamlásos területeken végzett müszaki, geológiai és talaj-meliorációs vizsgálatok eredményeit; a meliorált csuszamlások megerősitésének és a suvadásos földek rekultiválásának különböző módozatait; a suvadásos földek meliorációs csoportositását a megerősités és hasznositás módjai szerint, figyelembe véve a klasszifikációs és tipus--technológiai kategóriákat. A jelentés megvizsgálja a talajok hidromorfiumusának tényezőit és sokéves adatokat közöl arra vonatkozóan is, hogy miként befolyásolják a különféle alagcsövezési módok a meliorált talajok viz- és sóháztartásának alakulását. Elméleti megalapozást nyujt a hidromorf talajok különböző kategóriái differenciált lecsapolására is.
Illusztráció: 33. Táblázat: 26. Felhasznált forrás: 49.

/4/ 2
SSZ=810614047 TIP=4 CCC 04829007114
Cim: Mikrobiológiai folyamatok és a fermentációs aktivitás dinamikája, a talajban végbemenő nitrogén-átalakulással összefüggésben
Szerző: Murdam, Lijsz Arturovna
BSZSZK TA Mikrobiológiai Intézete 1982 168 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A disszertáció témája: a talajban végbemenő mikrobiológiai folyamatokat meghatározó mikroorganizmusok főbb csoportjainak vizsgálata. A kutatás célkitüzései: a talaj - mikroorganizmusok - fermentumok - ásványi nitogénvegyületek rendszer és funkcionális kapcsolatainak tanulmányozása. A kutatás során felhasználásra kerültek a

különböző mikrobiológiai, agrokémiai és biokémiai módszerek, az ezekhez szükséges müszerekkel egytemben /fotoelektro-koloriméterek, hőszabályozó müszerek, mikroanaerosztátok stb./. A különböző mikroorganizmus-csoportok számszerü mennyisége, az ásványi nitrogén tartalom és a talajok fermetációs aktivitása közötti összefüggésekre vonatkozóan éves adattárat állitottak össze. A kutatás eredménye: uj módszer a talaj nitrát- és nitritredukáló fermentativ aktivitásának, a nitrátok, nitritek és ammónium tartalmának összehasonlitó elemzésére, amely gyakorlati alkalmazást nyerhet a talajban végbemenő nitrogén-átalakulási folyamatok diagnosztizálására.
Illusztráció: 19. Táblázat: 21. Felhasznált forrás: 466.

/10/ 2
SSZ=810613931 TIP=4 CCC 04829004963
Cim: Egyes gyomirtószerek viselkedési sajátosságai a talaj--növény rendszerben, ill. a peszticidek következményeinek prognózisa az USZSZK és a MSZSZK egyes régióira.
Szerző: Sosztak, Lilija Boriszovna
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/ 1982 238 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás témája: peszticidek és azok eloszlása a talaj--növény--természetes vizek rendszerben. A kutató tanulmányozta a fenilamid-tartalmu gyomirtószerek talaj-növény rendszerben kifejtett hatásának főbb törvényszerüségeit. Regionális, ill. termőtáji prognózisokat állitott össze az Ukrajnában és Moldáviában használt peszticidek következményeire vonatkozóan. A propanid- és linuron-tartalmat fotometriás módszerrel állapitották meg. A folyamatok modellezése fito-klimatikus berendezés segitségével valósult meg. A kutató kidolgozta a talaj--növény rendszerben vizsgált gyomirtószerek viselkedésének kisérleti és matematikai modellezési elveit, meghatározta a mennyiségi határértékeket és értékelte a két köztársaság talaj- és vizkészletei potenciális peszticid-szennyezettségének mértékét. A disszertáció szerzője metodikai ajánlásokat dolgozott ki a talaj vegyszerszennyezettsége megengedett határértékeinek /PDK/ megállapitására. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a talajok védelme a szennyeződésekkel szemben /Hidrometeorológiai és Környezetállapot-ellenőrzési Állami Bizottság, "Szojuzszelhozhimija" egyesülés/. A disszertáció ismerteti a talaj gyomirtószer-koncentrációja küszöbértékének számitási metodikáját /a talajkárosodás transzlokációs mutatója alapján/, továbbá az USZSZK-ra és az MSZSZK-ra vonatkozó ökotoxikológiai prognózis térkép vázlatát.
Illusztráció: 13. Táblázat: 38. Felhasznált forrás: 292.

/48/ 2
SSZ=810266640 TIP=3 NDK OFE58583
Cim: Methodik zur ökonomischen Bewertung konstruktiver Lösungen im Meliorationsbau
Meliorációs épitkezések kostrukciós megoldásai gazdasági értékelésének metodikája
Bibl.: ZIID 1981
Csoport: 1 Nyelv: 475

A jelentés alkalmazásra kész metodikát javasol a meliorációs épitkezések konstrukciós megoldásainak gazdasági értékelésére. E metodika alkalmazásának beiktatása a meliorációs beruházások előkészitésének folyamtába lehetővé teszi a megoldási változatok gazdasági értékelésének racionálisabb megközelitését. A tanulmány ismerteti a meliorációs épitkezések konstrukciós megoldásainak gazdasági értékeléséhez szükséges munkalapot továbbá bebizonyitja a kutatási eredmények reprodukálhatóságát egy lecsapoló rendszer épitésének példáján.

/71/ 2
SSZ=810622916 TIP=3 CCC 02829030300
Cim: A szerves trágyázás tudományos alapjainak kidolgozása, ajánlások kiadása a szerves trágya hatékony alkalmazására intenziv földmüvelési viszonyok között
Bibl.: BELNIIZ 1982 108 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerzői kollektiva kutatásait folyamatos és rövidtartamu üzemi kisérletek, a szerves trágyafajták, talajok, növények vegyelemzése utján végezte. Meghatározták az istállótrágya szervesanyag tartalmának hatásszintjét a vetésfogóban termesztett növények terméshozamára és a különböző mechanikus összetételü gyepes podzolos talajok termőképességére. Megállapitották, hogy az évelőfüvek és a silónak szánt őszi rozs higtrágyával /szarvasmarhatenyésztő telepek trágyaleve/ történő kezelése jelentősen növeli a terméshozamot, ugyanakkor a magas mennyiségi normák /130-650 t/ha/ költségeit a termésnövekedés nem fedezi. Kisérletileg kimutatták, hogy a baromfitelepekről származó baromfitrágya igen koncentrált, ezért adagolása nem lehet magasabb, mint 15 t/ha. Burgonyaföldek trágyázása jól használható az apriott rozsszalma mind istállótrágyával, mind pedig ásványi mütrágyával keverve.
Táblázat: 44.

/74/ 2
SSZ=810267306 TIP=4 NDK DFE62639
Cim: Ásványi nitrogénmütrágyák, istállótrágya és esőztetés hatása a burgonya terméshozamának alakulására és egyes minőségi paramétereire a talajvizben szegény homokos talajokon
Szerző: Leuner, B.
ZIID 1981 102 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

Sokéves vizsgálatok alapján megállapitották, hogy a növekvő mennyiségü /60, 150, 240, 330, 420, 510 kg/ha/ nitrogénbevitel nyilvánvaló kihatással van a burgonya fejlődésére. Több, mint 240 kg/ha menynyiségü nitrogén talajba juttatása már egyoldau és fokozott szárnövekedéshez vezet; csak feltételesen növeli a terméshozamot és lassitja a gumóképződési folyamatot. Aszályos években az istálló-trágya ugyanolyan hatást vált ki, mint a mértéktelenül adagolt nitrogén. Az esőztetés javitja a trágya hasznosulását és biztositja a folyamatos tápanyagellátást. 150 kg/ha alatti nitrogán-bevitel nem gyakorol negativ hatást a burgonya minőségére. A megnövelt dózisu nitrogénbevitel /több mint 240 kg/ha/ viszont rontja a burgonya izét, ezzel szemben az esőztetés javitja a termés minőségét.
Illusztráció: 26. Táblázat: 46. Bibl.: 122. Mell.: 1.

/83/
SSZ=810618910 TIP=3 CCC 02821008285
Cim: Komplex módszerek kidolgozása homokpuszták és homokos talajok hasznositására az OSZFSZK európai részének déli és délkeleti vidékein
Bibl.: NIISZH 1981. 23 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A talaj sarabolásos müvelési módjának alkalmazása szerves trágya bevitellel párositva és erdősávok megléte esetén a mezőgazdasági növények terméshozama növelésének, valamint a homokos talajok szélerózióval szembeni megóvásának elengedhetetlen feltétele. E módszerek alkalmazása biztositja a hótakaró mélységének 1,5-2,5-szeres növekedését, a produktiv nedvességtartalék 20-25 %-os növekedését, a felszin feletti szélsebesség 45-55 %-os csökkentését, a szélerózió intenzitásának egyötöd-egyhatod részére való csökkentését, a gabonafélék terméshozamának hektáronként 5-7 mázsával történő növelését, továbbá a szudánfü-zöldmassza 50-55 q/ha hozamnövekedését.
Illusztráció: 1. Táblázat: 14.

/146/
SSZ=810619087 TIP=4 CCC 04829003622
Cim: Kedvező nedvességtartalmu talajokon a cukorrépa alá történő trágyázás optimális normáinak és időpontjának tudományos megalapozása
Szerző: Simanszkaja, Nagyezsda Karpovna
Cukorrépatermesztési Országos Tudományos Kutatóintézet /VNISZ/
1982 221 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a különböző mütrágyafajták, talajtipusok és a cukorrépa terméshozama közötti összefüggések képezték. Kutatási módszerek és eszközök: a nitrát- és ammóniumtartalmu mütrágyákban a nitrogént diszulfofenolsav és Nessler-reagens alkalmazásával fotoelektrokolorimétterrel, a foszfátokat Francesson-módszerrel, a káliumot és nátriumot

fotométerrel mutatták ki, a cukorrépa minőségét UFNE2A polarizációs fotométerrel vizsgálták. A megfelelő nedvességü övezetekre vonatkozóan először határozták meg a legfontosabb tápanyagok felhasználásának koefficienseit. A kutatók ajánlásait 47 ezer ha termőterületen alkalmazták a gyakorlatban. A gazdasági megtakaritás 310-330 rubel/ha. Alkalmazási terület: a Vinnyica, Hmelnickij, Zsitomir területek /az Ukrán SzSzK központi erdős sztyeppjének nyugati része/ cukorrépatermesztő gazdaságai. A kutatók meghatározták a mütrágya-bevitel optimális normáit és időpontjait, melyek betartása 500 q/ha és ennél még magasabb terméshozamot biztosit, legalább 17 %-os cukortartalommal. Táblázat: 50. Forrás: 356.

/168/ 2
SSZ=810618978 TIP=4 CCC 04821007599
Cim: Mezőgazdasági termőterület érdesitett felülete eróziógátló hatékonysásának vizsgálata
Szerző: Verbickij, Vjacsszlav Mihailovics
VASZHNILL Agrofizikai Tudományos Kutató Intézete
/AFI VASZHNIIL/ 1982 184 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a felszin feletti széláramlás, a szántóföld felszine és a táblákon visszamaradó származadványok képezték. A kutatás célja: a szélnek ellenálló földfelszin összesitett mutatóinak meghatározása, az érdesitett réteg paramétereinek kiszámitása, amelyek garantálják a talaj megóvását a szél okozta eróziótól. Kutatási módszerek és eszközök: matematikai modellezési módszer elektronikus számitógépek alkalmazásával, szélcsatornában tapasztalható légáramlás fizikai modellezésének módszere. A szerző tudományosan megalapozza a talaj széleróziótól való garantált megvédésének mennyiségi mutatóját, bemutatja a garantált talajvédelem mutatóinak számitási módszerét és ismerteti a talaj erózióval szembeni ellenállásának kritériumait. A talaj széleróziótól való megóvásának módszereit a "Grebenszkoj" Szőlőszovhozban 210 ha területen alkalmazták, 187 rubel/ha/év gazdasági hatékonysággal. A kutatási eredmények a mezőgazdaság egészében jól hasznosithatók.
Illusztráció: 45. Táblázat: 18. Felhasznált forrás: 162.

/182/ 2
SSZ=810619044 TIP=4 CCC 04826004894
Cim: Kuba alapvető talajtipusainak fizikai sajátosságai, keletkezésükkel és mezőgazdasági hasznositásukkal összefüggésben
Szerző: Agafonov, Oleg Alekszejevics
Népek Barátsága Egyetem /UDN/ 1982 283 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző Kuba területének 70 %-át kitevő ötféle talajtipust tett vizsgálat tárgyává. A kutatás célja: megvilágiatni a különböző talajok kialakulásának, szerkezetének fizikai aspektusait, megvizsgálni fizikai sajátosságaikat a talajtipusok rendszerezése és racionális mezőgazdasági hasznositása céljából. A vizsgálatokat és laboratóriumi analiziseket a szerző 27 korszerü módszer segitségével végezte el,

mely módszerek a Szovjetunióban széles körü alkalmazást nyertek. Megállapitást nyert az agyagos ásványok átöröklődésének mértéke a váltakozóan csapadékos trópusi viszonyokra vonatkoztatva. A szerző behatóan tanulmányozta a kompressziós-hidrotermikus folyamatok hatására végbemenő talajrétegeződési és talajszerkezeti változások aspektusait. A kapott kutatási eredményeket 300 ezer hektáros cukornád ültetvény müvelési technológiájának kidolgozásában, továbbá a rizstermesztési célu talajkiválasztásban alkalmazták. Ennek köszönhetően nőtt a cukornád betekaritásának hatékonysága az aratás időtartamának és a cukortartalom-veszteség csökkenésével egyidejüleg. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a váltakozóan csapadékos trópusok mezőgazdasága, ill. a mezőgazdasági szakemberképzés. Összefoglalva: a szerző meghatározta az alapvető kubai talajtipusok fizikai tulajdonságait, és ezek alapján állapitotta meg az öntözési normákat, valamint a vörös ferralitos talajok térfogatsulyának optimális nagyságát.
Illusztráció: 33. Táblázat: 44. Felhasznált forrás: 191.

/18/ 1
SSZ=810613597 TIP=4 CCC 04827007287
Cim: A hidrofizikai tulajdonságok szezonális változásainak hatása a lecsapolandó, ásványi eredetü talajok vizháztartására
Szerző: Kabanov, Alekszejev Nyikolajevics
Moszkvai Hidromeliorációs Intézet /MGMI/
1982 244 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az OSZFSZK nem fekete földü övezetének lecsapoló-öntöző rendszerei. A kutatás célja: a lecsapoló-öntöző rendszerek paraméterei számitási módszereinek tökéletesitése. Megállapitást nyertek a talaj-tömörség szezonális és térbeli változásainak törvényszerüségei. Uj módszert javasolnak a talajok- viz-fizikai tulajdonságai szezonális változásainak mennyiségi leirására. Kidolgozták a deformálódott talajokban végbemenő nedvesség-átvitel matematikai modelljét. A vizháztartás prognosztizálásának eljárását felhasználták a Jaroszlavi-terület Nero-tó medencéjében müködő meliorációs rendszerek müszaki-gazdasági alapelveinek kidoglozásához. Az ebből eredő gazdasági megtakaritás 7,15 rub./ha volt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: SZU Vizgazdálkodási Minisztériuma, az OSZFSZK nem fekete földü övezetének tervező, kutató és üzemeltető szervezetei. A kutatás legfontosabb eredménye: az ásványi eredetü földek vizháztartásának prognosztizálási módszere, amely figyelembe veszi a hidrofizikai tulajdonságok szezonális változásait.
Illusztráció: 38. Táblázat: 5. Felhasznált forrás: 305.

/26/ 1
SSZ=810266606 TIP=4 NDK DFE60928
CIM: Die Charakterisierung von Standortregionaltypen der mittelmassstäbigen landwirtschaftlichen Standortkartierung im Lössgebiet nach meliorationskundlichen Gesichtspunkten
Regionális talajtipusok jellemzése löszös területek mezőgazdasági célra alkalmas részeinek középléptékü térképezéséhez, a meliorációs igények figyelembe vételével
Szerző: Strohbach, B. ZIID 1981 112 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A disszertáció leirja a talajtani kutatások racionalizálásának módszerét a meliorációs célu beruházások volumenének meghatározása során. A regionális talajtipusok belső térbeli strukturájának alapján jellemzi a talajtalpazati szinteket a meliorációs szükségletek szempontjából és bemutatja a talajok fizikai és kémiai tulajdonságait meghatározó legfontosabb paramétereket. A kutatások eredményeit katalógus formájában és egyéb más formákban mutatja be a barnaföldü és a duzzasztómüvek miatt tulnedvesedett löszös talajok példáján. Azokra a területekre vonatkozóan, ahol a löszös rétegek vastagsága különböző, a domináló regionális talaptipusokat a speciális meliorációs egységek meghatározásának módszerével jellemzi, mely egységek a termőképesség és a meliorációs igény szempontjából különböznek egymástól. Ennek alapján a meliorációs egységeket a produktivitás skálája szerint is rendszerezi.
Mell.: 2.

/43/ 1
SSZ=810618853 TIP=3 CCC 02819009376
Cim: Földrendezési tervek kidolgozására és megalapozására szolgáló módszerek, valamint a földkészlet-nyilvántartási és -információs rendszer továbbfejlesztése a központi csernozjom övezet vonatkozásában
1981 144 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A tanulmány ismerteti a termelés volumene és a területnagyság közötti racionális összefüggések megállapitásának metodikai tételeit. Kidolgozták a területszervezési terv-változatok értékelésének uj metodikáját, matematikai képletek és nomogrammák segitségével. Kidolgozátk és megoldották azt a szállitási feladatot, amely lehetővé teszi a gazdaságközi kapcsolatok optimális változatának bevezetését az adott körzetben. Kidolgozták az eróziógátló területszervezés uj metodikai alapjait. Vizsgálat tárgyát képezte a bonyolult lejtők területszervezési elméleti bázisa. Kidolgozták a szántóföld gazdasági értékelésének egyes módozatait.
Táblázat: 25

/44/ 1
SSZ=810618858 TIP=3 CCC 02812012470
Cim: Talajok nitrogén-háztartása és annak változásai a mezőgazdasági hasznoistás következtében
1981 42 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatási jelentés ismerteti a talajok nitrogén-háztartásának biogeokémiai koncepcióját, pontositja a bioszférában végbemenő nitrogénkörforgás sémáját, meghatározza a nitrogénvegyületek eloszlásának és transzformálódásának genetikai-földrajzi törvényszerüségeit a csernozjom és szürke erdei talajok legfontosabb altipusaira vonatkozóan. A kutatás során mennyiségi és minőségi összefüggéseket találtak a talaj fermentációs aktivitása és a talaj nitrogéntartalmu vegyületei között. A talajok nitrogénháztartásának mutatórendszerét jól alkalmazhatják a talajdiagnosztikai munkák során, mig a nitrogén-tartalom változásairól készitett térképvázlatok a nitrogén-mütrágya-felhasználás tervezésének differenciált megközelitését szolgálja.
Illusztráció: 2. Táblázat: 11.

/78/ 1
SSZ=810619104 TIP=4 CCC 04829010138
Cim: Különböző talajmüvelési módszerek, bőséges higtrágya- és mütrágyabevitel hatása a közepesen agyagos gyepes podzol-talaj termőképességére és a szántóföldi növények terméshozamára
Szerző: Oszin, Alekszandr Alekszejevics
Moszkvai Tyimirjazev Mezőgazdasági Akadémia /TSZHA/
1982 174 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutató vizsgálat tárgyává tette a talajmüvelés különféle módszereit, a közepesen agyagos talajok mütrágyázási normáit. A munka célja: a bőséges higtrágya- és mütrágyabevitel, valamint a különböző alapmüvelési módszerek együttes hatása a gyepes podzol-talaj termőképességeire, a takarmánynövény-vetésforgó terméshozamára és a növénytermesztési termékek minőségére. Az elemzéseket és megfigyeléseket a kutató általánosan elfogadott metodikák alapján végezte. A termésadatok matematikai feldolgozását diszperziós analizis módszerével végezte. Megerősitést nyer, hogy a kukorica--takarmányrépa--árpa vetésforgóban - bőséges higtrágya- és mütrágya-adagolás mellett - mélyiteni kell a szántási réteget a gyepes podzol-talaj termőképességének bővitett ujratermelődése céljából. A kutatási adatok közt szerepelnek a higtrágya humifikálódására, a mütrágyák nitrogéntartalmának felhasználására, a növények nitrát-felhalmozódására vonatkozó adatok. A kutatási eredményeket eddig a Moszkvai terület podolszki kerületi "Voronovo" szovhozban használták fel a talajmüvelési módszerek és a mütrágyázási rendszer tökéletesitésére. Javasolt alkalmazási terület: a nem fekete földü övezet központi körzeteinek állatenyésztő gazdaságai. Bizonyitást nyert egyebek között a 25-27 cm-es mélyszántás nagy hatékonysága, bőséges higtrágyá-bevitel /80-240 t/ha/ és mütrágya-adagolás mellett.
Illusztráció: 2. Táblázat: 34. Felhasznált forrás: 367.

ERDŐHASZNOSITÁSSAL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

/56/ 7
SSZ=810623061 TIP=3 CCC 02823031575
Cim: Erdei mellékhaszonvétel hatékonyságának és fejlesztési távlatainak vizsgálata a "Hakaszlesz" fakitermelő vállalatnál, az erdei erőforrások komplex hasznositásának figyelembe vételével vel
Bibl.: SZIBNIILP 1982 73 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Az erdei mellékhaszonvétel fokozásának egyik lehetősége gazdasági önelszámolásu egységek létrehozása, ill. ezek bekapcsolása melléküzemági minőségben a mezőgazdasági termelésbe. Az erdőgazdaságoknál célszerü kijelölni a vadontermő gyümölcsök és gyógynövények készletezésére - külön erre felkészitett - állományon belüli brigádokat. A kutatás eredményeképpen kidolgozott ajánlások előirányozzák a hektáronkénti termék-kihozatal növekedését az erdőhasználat ökológiai feltételeinek javitása és az erdővédelem fokozása, a mezőgazdasági termelés és a vadászat jobb szervezése, a vadállatok pihenőövezetinek kijelölése révén.
Illusztráció: 1. Táblázat: 10.

/22/ 4
SSZ=810623116 TIP=4 CCC 04821003099
Cim: A Szverdlovszki terület erdei erőforrásainak hatékonyabb hasznoistása
Szerző: Pirogov, Anatolij Mihajlovics
Urali Erdőtechnikai Főiskola /ULTI/ 1982 259 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a Szverdlovszki terület erdőállománya és a fakorona főbb alkotórészei képezték. A szerző az erdőállomány-becslési tényezők alapján elvégezte a hasznositatlan erdei erőforrások /zöld falomb és ág/ mennyiségi értékelését, kidolgozta hasznoistásuk uj módjait. Megállapitotta, milyen összefüggések vannak a korona és a törzs fitomasszája és a fafejlődés feltételei között. A szerző meghatározta a zöldmassza- és ágkihozatal nagyságát alapvető fafajtákra, felvázolta a korona fitomasszája komplex hasznoistásának lehetőségeit. Az energetikai hasznositásra vonatkozó ajánlásokat és módszereket a gyakorlatban alkalmazták, egy aggregátra számitva /20 t/óra/ mintegy évi 28 ezer rubel megtakaritással, mig az erdőhasználat általános hatékonysága 3 %-kal növekszik. Alkalmazási terület: erdő- és mezőgazdaság, faipar és cellulóz-papiripar. Főbb kutatási eredmények: ajánlások a korona-fitomassza készleteinek meghatározására, vitaminliszt és illóolaj kinyerésének módja és az energetikai hasznositás módja.
Illusztráció: 21. Táblázat: 38. Felhasznált forrás: 219.

/157/ 4
SSZ=810631754 TIP=4 CCC 04820017518
Cim: Az erdei mellékhaszonvétel és ezen belül a vadgazdálkodás megszervezésének gazdasági kérdései /a Krasznojarszki országrész példáján/
Szerző: Csupov, Alekszandr Nyikolajevics
Lenin-rendjeles Leningrádi Akadémia /LOLLTA/ 1982 197 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az erdei mellékhasznovétel és ezen belül a vadgazdálkodás hatékonyságának gazdasági kategóriái. Elméleti eredmények: az erdei melléktermékek ökológiai-ökonómiai osztályozásának módszere, a gazdasági, szociális és ökológiai tényezők kölcsönhatása gazdasági hatékonyságának meghatározási metodikája. Alkalmazási terület: SZU Erdő- és Papiripari Minisztériuma, SZU Állami Erdőgazdálkodási Hivatala, SZU Centroszojuz, OSZFSZK Vadgazdálkodási Főhivatala. Gyakorlati eredmények: az erdei mellékhasznonvétel megszervezésének korszerü formái; az "Erdei melléktermékek racionális hasznositásának fokozása" Komplex Célprogram.
Illusztráció: 2. Táblázat: 18. Forrás: 193.

/161/ 4
SSZ=810631514 TIP=4 CCC 04820016818
Cim: Nyárfatermesztési tapasztalatok a Tyerek és Kum folyók közötti homokpusztákon
Szerző: Ibrahim, Ali Ahmed el-Bahar
Leningrádi Lenin-rendjeles Erdészeti Akadémia /LOLLTA/
1982 184 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A Tyerek és Kum folyók között elterülő félsivatagos homokpusztták kutatásának célja: félsivatagi körülmények között a nyárfások telepitésével, fejlődésével és produktivitásával kapcsolatos agrotechnikai tapasztalatok, továbbá a Tyerek-Kum-közi homokpusztták talajának megkötése, erdősitése és komplex hasznositása terén szerzett tapasztalatok tanulmányozása, ill. azok alkalmazása a Szudáni Köztársaság viszonyai között. Kutatási módszerek: a homokpusztákon telepitett nyárfások sokéves folyamatos megfigyelése, a homokpusztták megkötésével, erdősitésével és komplex hasznositásával kapcsolatos anyagok célirányos elemzése. Tanulmányozták a Tyerek-Kum-közi homoktalajon telepitett nyárfások növekedését, mai állapotát stb. Intézkedésket, ajánlásokat, megfelelő technológiai eljárásokat és normativákat ajánlanak a Szudáni Köztársaságban való alkalmazás céljára. A kutatási eredmények alkalmazási szférája: az OSZFSZK Erdőgazdálkodási Minisztériuma és a Szudáni Köztársaság Erdészeti Hivatala. A kutatási anyag kellően megalapozza a nyárfafélék alkalmasságát a homoktalajok megkötésére.
Illusztráció: 15. Táblázat: 24. Forrás: 148.

/331/ 4
SSZ=810634825 TIP=4 CCC 04830001111
Cim: A hatékony erdő-átalakitás feltételeinek vizsgálata a közepső-tajga /Kirov terület északi része/ hosszu távu hasznositásának szempontjából
Szerző: Kezanov, Vlagyimir Konsztantyinovics
Lenin-rendjeles Leningrádi Erdőgazdasági Akadémia /LLOLTA/
1982 263 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az erdőhasználat /erdei erőforrások hasznositása-általakitása és ujratermelése tajgai viszonyok között/. Célja: metodikai ajánlások kidolgozása a tajgai erdők átlakitása optimális módjainak prognosztizálására és ökológiai-ökonómiai megalapozására. A kutatási téma rendszerszemléletü megközelitéséhez felhasználták a terv-makettek módszerét, a mátrixos prognosztizálás módszerét. Elméleti eredmények és ujdonságok: a célhasznoistásu erdők szociális-gazdasági aspektusai, mint a tervszerü erdőátalakitás irányelvei; metidika az erdőátalakitási módozatok ökológiai-ökonómiai kritérium alapján történő értékelésére /gazdasági és ökológaiai effektusok viszonyitása az átalakitás költségeihez, az erdőnevelési és szállitási költségek figyelembe vételével/. Az erdőátalakitás alapját képező komplex irtásokra tett javaslatokat a "Kirovleszprom" egyesülésnél vezették be. Metodikai ajánlásokat dolgoztak ki a tajgai erdők átalakitása módozatainak kialakitására és kiválasztására.
Illsztráció: 16. Táblázat: 15. Forrás: 268.

/53/ 2
SSZ=810266765 TIP=3 NDK OFE62271
Cim: Lösungswege zur Objektivierung des DSWF auf der Basis von Vorratsuntersuchungen in ausgewählten STFB
Az erdőállományi adattárolás objektivizálásának módjai
Bibl.: ZIID 1981 29 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A jelentés vizsgálat tárgyává teszi az "Erdőirtások elemzését számitógépes projekt /ANKA 79/ segitségével, vagyis az erdőállományra vonatkozó és durva eltérést mutató adatok, tároló egységek /DSWF/ tartalékai és kihasználási volumene közötti összefüggést. A vizsgálat szerint az eltérés oka fele részben az éves adat-aktualizálás során történt hibás adatszolgáltatás. A következő projekt /ANKA81/ javitja a hibás adatok felismerését /eliminálás és megjelölés/ és reális statisztikai adatokat szolgáltat az erdőkészletek, az irtási-kitermelési volumenek és területnagyság stb. közötti különbségekről. A jelentés több megoldást kinál a hibás adatszolgáltatás okainak kiküszöbölésére, egyebek között a körzeti erdészek feladatkörének aktualizálásával kapcsolatos szervezési kérdések jobb megoldása, az erdőállományi adattárolás objektivizálása utján.
Táblázat: 7.

/156/ 2
SSZ=810619107 TIP=4 CCC 04829010192
Cim: Erdei melléktermékek készleteinek értékelése Karélia erdeiben
Szerző: Szakovec, V. I.
Szibériai Technológiai Főiskola /SZTI/
1982 181 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző részletesen tanulmányozta a bogyós és gyógynövényekkel benőtt erdőterületeket. A kutatás célja: erdőrendezési munkálatok során a nem fajellegü erdei termékek értékelési módszereinek továbbfejlesztése, Karélia viszonyaira adaptálva; a gazdasági jelentőségü legelterjedtebb erdei melléktermékek készleteinek felmérése. A nem fajellegü erdei termékek számbavételére jelenleg rendelkezésre álló módszerek alkalmasságát naturális aprobáció utján vizsgálta. Az erdőrendezési munkálatok technológiájához igazodva első izben végezték el bogyós és gyógynövények készleteinek számbavételére kidolgozott módszerek alkalmasságának ellenőrzését. A kutatási anyag ismerteti az ilyen jellegü erdei erőforrások számbavételének módszereit, amelyek gyakorlati alkalmazást nyertek a Karéliai Erdőrendezési Vállalatnál. A gyógynövények készleteivel kapcsolatos anyagot a "Szojuzlekarszprom" vállalat hasznositja. A nem fajellegü termékek számbavételének köszönhetően az erdőrendezési folyamatban 1,5-2-szeresen csökkennek a munkaráforditások. A kutatási eredmények alkalmazási szférája: a "Leszprojekt" Karéliai Erdőrendezési Vállalata, a Karéliai ASZSZK Erdőgazdálkodási Minisztériuma, a "Szojuzlekarszprom" országos egyesülés. A disszertáció tartalmazza az erdőnem fajellegü termékei számbavételének metodikáját az erdőrendezési munkálatokhoz igazodva, a bogyós és gyógynövények terméshozamának alakulását bemutató táblázatokat.
Illusztráció: 10. Táblázat: 41. Felhasznált forrás: 237.

EGYÉB, A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ REFERÁTUMOK

/37/ 7
SSZ=810615544 TIP=3 CCC 02823018615
Cim: Modell és prognózis kidolgozása a természetes és antropogén tájak optimális szerkezetére a termelőerők elhelyezkedésének, a természeti erőforrások racionális hasznositásának és a környezet védelmének figyelembe vételével
1982 92 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Metodológiai elveket, algoritmusokat, programokat és gyakorlati ajánlásokat dolgoztak ki az alábbi értékelési és prognosztizálási metodikához: némely erdei fitocönózisok és fakészletek egységes értékelési és prognosztizálási metodikája; különböző hatástényezőkre a faállomány reagálásának értékelése; rekreációs rendeltetésü erdők ökológiai-prognosztikai értékelése és térképezése: ökorendszerek autodeterminációjának, különböző természeti és antropogén tényezők hatása szerkezetének és dinamikájának értékelése. A módszereket a baltikumi sajátosságok figyelembe vételével dolgozták ki, ellenőrizték azok megfelelőségét és félüzemi körülmények között próbálták ki az ajánlásokat. A kisérleteket a Lett SZSZK területén és a SZU egyéb más régióiban végezték.

/3/ 5
SSZ=810611930 TIP=3 CCC 02815002792
Cim: Az Ukrán SZSZK-ban üzembe lépő atomerőművek környezeti hatásának értékelése és ajánlások kidolgozása az erőmüvi "hulladékhő" népgazdasági hasznoistására
Bibl.: USZSZK TA Atomkutatási Intézete 1981 113 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A köztársaságban épülő atomerőművek körzetében háttérsugárzási kutatásokat végeztek és prognózist készitettek az erőművek üzemeltetése közbeni sugárzási viszonyokra vonatkóan. Radioökológiai vizsgálatokat végeztek a már müködő atomerőművek körzetében. Radio-higiénés szempontból értékelték az atomerőművek komplex energiatermelési rendszerbe való beilleszkedésének lehetőségeit. Hasolóképpen értékelték a nagyüzemi haltenyésztés lehetőségeit a Csernobili Atomerőmü "hulladékhőjének" felhasználásával, ami lehetővé tette, hogy megkezdődjék évi 13,5 ezer mázsa teljesitményü nagyüzemi halgazdaság szervezését.

/19/ 4
SSZ=810639173 TIP=3 CCC 02820064528
Cim: Atommeghajtásu vizbázisu hőerőmű /AVTEC/ optimális profiljának kidolgozása /kapacitás, berendezés-összetétel és hőenergetikai séma alapján/
Bibl.: VNIPIENERGOPROM 1982 128 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatási jelentés ismerteti az atommeghajtásu, vizbázisu hőerőmű /AVTEC/ hármas kombinációju profilja - elektromos energia, hőenergia és szennyviztisztitással kapott desztillátum előállitása - kialakitásának lényegét. Röviden ismerteti az atombázisu hőtermelés /termikus vizdesztilláció/ fejlődését, a vizi erőforrások védelmével kapcsolatos problémák helyzetét és a városi szennyviz desztillációjával kapcsolatos kutatásokat.

/270/ 4
SSZ=810268651 TIP=4 NDK DFE62853
Cim: Landschaftsökologische Studien an Boden und Substart im Östlichen Harzvorland und im Unterharz
/Táj-ökológiai vizsgálatok a Harz-hegység keleti előhegyeiben és az Alsó-Harz-hegységben/
Szerző: Frühauf, M.
ZIID 1981 107 old.
Csoport: 1 Nyelv: 475

A Harz-hegységben és annak előhegyeiben nagyarányu táj-ökológiai kutatásokat folytattak. Ezek során elsődlegesen figyelmet szenteltek a természeti környezet strukturája tartalmi számbavételének és kartográfiai ábrázolásának. A természeti környezet különböző rendszerezésére alkalmazott elvei, továbbá a három kutatási terület kiválasztására felállitott követelmények kritériumai lehetővé tették a természeti környezet strukturájának elemzését és e struktura változásainak elemzését a vizsgált területeken és ezek között. Talajtani módszerek segitségével vették figyelembe azon meghatározott talaj-sajátságok változásait, amelyeket a talaj igánybevételének különböző módjai, időtartama és intenzitása váltott ki.
Illusztráció: 55.

/315/ 4
SSZ=810635108 TIP=4 CCC 04830002086
Cim: Kuba rekreációs erőforrásainak értékelése természetföldrajzi szempontból
Szerző: Wong Perez Juan Manuel
Vizvédelmi Tudományos Kutató Intézet /VNIIVO/
1983 157 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás célja Kubában a rekreációs tevékenysgég fejlesztéséhez szükséges természeti feltételek értékelése volt. Meghatározták a trópusi táj rekreációs értékelésének metodikáját és módszereit, a táj morfológiai strukturáját és hierarchiáját. Elemezték a rekreációs célok esztétikai-pszichológiai vonzóságát, tájminőségi értékelést végeztek. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a rekreációs értékelés

tájföldrajzi módszereinek továbbfejlesztése. A kutatás során megjelölték a távlati jelentőségü rekreációs objektumokat, ajánlásokat dolgoztak ki a természeti erőforrások rekreációs hasznositására. Öt egyedül álló értékelési térképet készitettek.
Illusztráció: 17. Táblázat: 9. Forrás: 127.

/23/ 3
SSZ=810639138 TIP=3 CCC 02820073426
Cim: Radontartalmu vizek vizsgálata a "Radon" Szanatórium körzetében /Zvenyigorodszk, Cserkaszi terület/. A viz balneológiai alkalmasságának meghatározását célzó vizsgálatok
Bibl.: ONIIK 1982 43 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Az anyag balneológiai értékelést ad a cimben emlitett radontartalmu vizekről. A radontartalmat és a fizikai-kémiai összetételt tekintve a vizsgált vizek ásványos gyógyvizeknek minősithetők. Radontartalmuk igen alacsony, fémsókkal telitettségük /szulfátos-hidrokarbonátos/ szintén alacsony foku, és igen alkalmasak felületi kezeléses gyógymódok céljára.
Illusztráció: 2 Táblázat: 10.

/20/SSZ=810613679 TIP=4 CCC 04828003749
Cim: Földrengéskutatás hatékonyságának növelése a szeizmikus hullámok fókuszolásának módszere alapján
Szerző: Sljonkin, Szergej Ivanovics
Moszkvai Petrolkémiai és Földgázipari Kutatóintézet /MINH i GP/
1982 231 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgyát bonyolult felépitésü szeizmogeológiai objektumok képezték. A kutatás célkitüzése: szeizmoholografiai eljárások kidolgozása és kipróbálása a szeizmikus információk feldolgozására a szeizmogeológiai objektumok két- és háromdimenziós ábrázolásához. Kutatási módszerek: a szeizmogram-átalakitás kétdimenziós és térbeli szeizmoholografiai eljárásai sajátosságainak tanulmányozása analitikai számitások és számitógépes matematikai modellezés utján, a számitógépes ábrázolás reális folyamatainak vizsgálata. Alapos vizsgálat tárgyát képezték a szeizmikus hullámok fókuszolásának módszere alapján történő szeizmoholográfiai ábrázolás kérdései. Kutatási eredmények: két- és háromdimenziós ábrázolási algoritmusok, amelyek alkalmasak a bonyolult szeizmogeológaiai feltételek közötti alkalmazásra; a szeizmikus információk számitógépes feldolgozásának programjai, amelyeket a geofizikai intézetek tudnak alkalmazni. A kutatási eredmények javasolt felhasználási szférája: SZU Kőolajipari Minisztériumának geofizikai szervezetei, SZU Geológai Minisztériuma.
Illusztráció: 70. Felhasznált forrás: 114.

/22/ 5
SSZ=810611306 TIP=3 CCC 02815012422
Cim: Impulzusos neutron- és radioaktiv karottázs müszerkészletéhez univerzális adatközlő és regisztráló rendszer kidolgozása
Bibl.: VNIIJAGG 1981 126 old.
Csoport: 2 NYelv: 570

Kutatási eredmények ismertetése a többszámlálós neutrongenerátor rendszerében üzemeltethető neutron-számláló megfelelő tipusainak kiválasztásáról, az univerzális információrögzitő, -feldolgozó és -továbbitó lánc szerkezeti sémájának kiválasztásáról. Az anyag ismerteti az univerzális szerkezetcsoportok makettjének vázlatát, az immerziós müdszerek tápforrásait is vbeleértve. Megtalálhatók benne az impulzusos neutron-karottázs kétszondás adatrögzitő blokkja kidolgozásának és kipróbálásának eredményei, továbbá a "Gyeszna-0,4" és "Plaszt-1" berendezéshez kapcsolható felszini szerkezeti egységek kipróbálásának eredményei. Leirást ad a neutronsugárzók töltőberendezéseinek makettjeiről és ismerteti a "Gerakl-1M" tipusu sugárzókészülés laboratóriumi és üzemi próbamüködtetésének eredményeit.

/30/ 5
SSZ=810610703 TIP=3 CCC 02814003522
Cim: Korszerü szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermesztési és -feldolgozási módszerek kidolgozása a terméshozam növelése és a termékminőség javitás céljából
Bibl.: AZSZHI 1981 42 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

Azerbajdzsán tudósok részletesen megvizsgálták a Novo-Cserkasziból, Örményországból, Közép-Ázsiából származó szőlőfajták, valamint a helyi fajták sajátosságait a köztársasági szőlészetek fajtaösszetételének gazdagitása céljából. Intézkedéseket dolgoztak ki agrotechnikai téren a zöldségfélék választékának bővitésére. A kutatások eredményeképpen kijelölték a jó minőségü, bőven termő fajtákat és nemesités utján uj szőlő-hibrideket állitottak elő, amelyeket most készitenek elő az országos fajtaminősitésre. Értékelték a must és a törköly különböző feltételek közötti fermentációs feldolgozásának hatását az előállitott borok minőségére azerbajdzsáni viszonyok között. Technológiai vázlatot készitettek a kiérlelt vörös és száraz fehér borok hazai gyártásu erjesztőszerekkel történő előállitására. Agrotechnikai intézkedéseket dolgoztak ki a zöldségfélék választékának bővitésére.
Illusztráció: 1. Táblázat: 12.

/14/ 5
SSZ=810611525 TIP=3 CCC 02812018383
Cim: Maximálisan gépesitett, nem öntözött területen legalább 100 q/ha, öntözött területen 150 q/ha termést biztositó szőlőtermesztési technológia továbbfejlesztése
1981 58 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A jelentés ajánlásokat tesz a magastörzsü szőlőültetvények telepitésére és müvelésére, a dél-ukrajnai magastörzsü szőlőültetvények gyorsitott ütemü kialakitására. A kutatók széles körüen tanulmányozták a már termő, régi telepitésü szőlők korszerü, széles sortávu magastörzsü ültetvényekké való átalakitásának különböző eljárásait és közlik e vizsgálat eredményeit. Az anyag ezen kivül tartalmazza a különböző szőlőmüvelési módok komplex tanulmányozásának eredményeit, a talajba kerülő mütrágyemennyiség összehasonlitását. Sokéves agrometeorológiai és agrobiológiai megfigyelések alapján a kutatók kidolgozták az alapvető fontosságu szőlőfajták terméshozamának és a termés minőségének prognózisát.
Illusztráció: 7. Táblázat: 28.

/11/ 5
SSZ=810611483 TIP=3 CCC 02816010369
Cim: Ajánlások kidoglozása marhahustermelő üzemek takarmánybázisának megszervezésére az ország különböző - erdős sztyoppi és sztyeppi - övezeteiben
Bibl.: SZHI 1981 78 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatók meghatározták a zöldtakarmányozási célra termesztett növények fejlődésének azon szakaszait, amikor a legmagasabb az elérhető tápanyagtartalom, továbbá megállapitották a siló- és szenázskészitésnél tartósitószerként használatos benzoesav és egyéb savkondenzátumok optimális dózisait. A kutatási jelentés ismerteti a 20 ezres állományu szarvasmarhatenyésztő telepek szükségleteit kielégitő intenziv takarmánytermelést biztositó agrotechnikai, technológiai és gazdasági intézkedések rendszerét.
Táblázat: 30. Forrás: 41.

/4/ 5
SSZ=810611935 TIP=3 CCC 02814011406
Cim: Kisebb tájegységek ökológaiai-mikroklimatikus viszonyainak tanulmányozása és ajánlások készitése a Moldva SZSZK Mezőgazdasági Minisztériuma részére a növénytermesztés fejlesztésére vonatkozóan /figyelembe véve a koncentrált mezőgazdasági termelési feltételeket/
Csoport: 1 Nyelv: 570 1981 147 old.

A kutatók elvégezték a fagyveszélyt befolyásoló tényezők mezo- és makroklimatikus változásainak komlex körzetbeosztását az erózió-bázisok figyelembe vételével és valószinüségi értékelésével, Moldávia egész területére vonatkozóan. A regionális klimatológia feladataihoz igazodva és az agroklimatikai információk jobb felhasználása céljából elsőként dolgozták ki az éghajlat valószinüségi jellemzőinek olyan számitási metodikáját, amely a főbb domborzati formák figyelembe vételére épül. Uj mutatókat dolgoztak ki külön a nappali és az éjszakai hőellátottság értékelésére, és összeállitották azok térképezésének metodikáját, a mikroklimatikus feltételek értékelésével egész Moldávia területére kiterjedően. A tudományos kutatások eredményei fontos alapul szolgálnak az adaptiv növénytermesztés fejlesztéséhez, egyebek között a szőlőültetvények és gyümölcsök racionális telepitéséhez, továbbá a mikroklimatikus viszonyokat figyelembe vevő differenciált müvelési technológiák kidolgozásához. A Moldva SZSZK Mezőgazdasági Minisztériuma részére ajánlásokat készitettek a mikroklima figyelembe vételére a bonyolult domborzati viszonyok között telepitendő szőlők és gyümölcsösök elhelyezésére vonatkozóan.

Illusztráció: 8. Táblázat: 30.

/15/ 5
SSZ=810611934 TIP=3 CCC 02812014900
Cim: Szőlőtermesztésben használatos mérgező vegyszerekből a környezetben, a szőlőben és feldolgozási termékekben visszamaradó mennyiségek meghatározása
Bibl.: VNIIVIV 1981 66 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A publikáció ismerteti a szénkéneg-emulzió hatóanyagából a talajlégben visszamaradó mennyiségek meghatározására szolgáló módszer továbbfejlesztett változatának lényegét és bemutatja e módszer alkalmazását a "Zelenokumszkij" borgazdaság és a VNIIVIV kisérleti gazdaságának tapasztalatai alapján. Adatokat közöl a szén-diszulfid visszamaradó mennyiségéről a friss szőlőben, a bor-alapanyagban, a talajlégben és a levegőben; hasonlóképp a hexaklórbutadién és a benzimidazol maradékáról a mustban és a borban. Ismerteti a hexaklóbutadién kimutatásának eredményeit /talajban, talajvizekben és alagcsövezett vizekben/, továbbá bemutatja, hogy a borstabilizálás körülményeitől függően miként változik a termésben és a szőlő feldolgozási termékeiben kimutatható vegyszer mennyisége. A hexaklór-butadién alkalmazásának szabályozásából eredő gazdasági megtakaritás a "Praszkovejszkij" borgazdaságban 176 rubel/ha értékü volt.
Illusztráció: 8. Táblázat: 10. Forrás: 63.

Készült az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet házi sokszorositóján /xerox eljárással/. Példányszám: 65. A kiadásért felel:

Dr. Pécsi Márton int. ig.